

კაჟა ეტზისელო

კოლხური
ფსალმუნები

100-ტომეული

გამომცემლობა „ანკარსალი“
თბილისი 2020

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
სახობალო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

თხზულებათა კრებული
100 ტომად

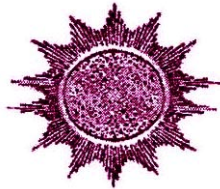
2020

საქართველოს მწიგნობართა, მეცნიერთა და
საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

ტომი 30

2020

მთ. რედაქტორი

როინ ბერი

მათემატიკურ მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი,
აფხაზეთის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი

© ვაჟა ეგრისელი, 2020

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“, 2020

თბილისი, 0186, ა. შოთაბრძოლვის ხეივანი №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com

ISBN 978-9941-26-572-3 (ყველა ტომისთვის)

ISBN 978-9941-26-837-3 (30 ტომი)

* * *

ვაჟა ებრისელი დაიბადა ხობის რაიონის სოფელ ხორბაში. ბანათლებით იურისტი და ინჟინერია. 1983 წელს დაამთავრა მოსკოვის მაქსიმ გორკის სახელობის მსოფლიო ლიტერატურის ინსტიტუტი. ორმოცამდე წიგნის ავტორია. თარგმნილი და ცალკე წიგნებად აქვს გამოცემული საზღვარგარეთის ქვეყნების ორმოცდაათამდე ახალგაზრდა პოეტის ლექსების მცირე ანთოლოგია – „ოქროს მტვერანი“, აღექანადრა სმირნოვა-კოზლოვას მონობრაფია – „ბრიუსოველი – ალიო მაშაჰვილი“, ფილორ ტიუტჩევის ლექსები და სხვა.

1993 წელს გამოვიდა პოეტის ათასგვერდიანი, ორი ათასამდე ლექსის მომცველი ერთომეხუთი – „იმჟნ ნათელი“ ხოლო 2002 წელს საქართველოს რესპუბლიკის გამომცემლობა „მოლოდინმა“ გამოსცა ვაჟა ებრისელის „კოლხური უსალგუნავი“-ს ხუთომეხუთის ათასზე მეტ გვერდიანი პირველი ტომი, რომელშიც ორიათასზე მეტი პოეტური ძმნილება იყო დაბეჭდილი. 2006, 2007, 2008 წლებში გამოვიდა პოეტის მეორე, მესამე, მეოთხე ათას-ათას გვერდიანი ტომეულები, ხოლო 2011 წელს დაიბეჭდა პოეტის მესამე, 1575 გვერდიანი ტომი, რომელშიც 2500-ზე მეტი ლექსია დასტაგული.

ვაჟა ებრისელის შემოქმედებაზე ორმოცამდე მონობრაფიაა დაწერილი და ცალკე წიგნებად გამოცემული.

ვაჟა ებრისელი საქართველოს და მსოფლიოს რამდენიმე მცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრია... 2016 წლიდან საქართველოს მწერალთა, მცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმა-საქართველო“-მ და საქართველოს ეროვნულმა აკადემიამ დაიწეს ქართული პოეზიის რაინდის, საქართველოს მწერალთა კავშირის, ვაჟა-ფშაველასა და ბალაკტიონ ტაბიძის პრემიების დაწესების, ღირსების ორდენის კავალერის, ქართული კულტურის დეკანოს მფლისა და „დიოკურია 2005“-ის, მწვიდობის ოქროს პარსკვლავისა და მწვიდობის დროშის ორდენის მფლობელის, სახალხო პოეტის, საქართველოს მწერალთა მცნიერთა და საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალღმა-საქართველო“-ს პრეზიდენტის, საქართველოს ეროვნული და ფაზისის საერო-სამცნიერო აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის,

ავსჯანდამცემი მმართველობა აკადემიის პრეზიდენტ-აკადემიკოსის, საქართველოს განათლებისა და საქართველოს ეროვნულ და სოციალურ ურთიერთობათა“ „კარპის“, „აიას“ აკადემიების ნამდვილი წევრის, ჩარბლის, ზუბიდიის, სობის, იყალთოს საპატიო მოქალაქის, ათას-ათას ხუთასზე მეტგვერდიანი ტომეულების „კოლხური უსალგუნების“ (ოცდაათიათასზე მეტი ლექსი) ავტორის – ვაჟა ებრისელის ახალი, რჩეული „კოლხური უსალგუნების“ ოცდაათტომეულის გამოცემა. გამომცემლობა „უნივერსალმა“ გამოსცა პრეზიდენტის ხუთასზე მეტგვერდიანი, უმაღლეს პოლიტიკურ დონეზე შესრულებული ტომეტი. 2019 წლის მიწურულს გამოვიდა „კოლხური უსალგუნები“-ს 100-ტომეულის პირველი ათი ტომი. დანარჩენმა 90 ტომმა (უკლებლივ) მისი სინათლე იხილა 2020 წელს. გამგადასრულია დასაბეჭდად ვაჟა ებრისელის კლასიკური პოეზიის ანთოლოგია, აბრეთვე, პრეზიდენტის მიძღვნილი ქართველი და უცხოელი პოეტების, მმართველისა და საზოგადო მოღვაწეების (ათასამდე ავტორი) წიგნების (მონოგრაფიების), სტატიების, წერილებისა და ლექსების ოცტომეული და სხვ.

2020 წლის 16 ოქტომბერს გაიმართა ფაზისის (კოლხეთის) საერთო-სამმართველო აკადემიის საერთო კრება, რომელმაც პრეზიდენტის ვაკანტურ ადგილზე ღია კენჭისყრით ერთხმად აირჩია ამავე აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, ცნობილი პოეტი, ქართული პოეზიის რაინდი, ქართული კულტურის დეკანი, „კოლხური უსალგუნების“ 100-ტომეულის ავტორი, იურიდიულ მმართველობა საპატიო დოქტორი, პროფესორი ვაჟა ებრისელი.

ბაზ. „საქართველოს რესპუბლიკა“,
2020 წლის 22 ოქტომბერი

ჰყავს მეუღლე – ბილდა სუხიშვილი (მწერალი) და ორი ვაჟიშვილი ზურაბი და დანი (ორივე იურისტი) და სამი შვილიშვილი – ვაჟა, ნატა და ლილი. იგი – მძვინვარე შვილია (შვილი ძმა და ორი და).

პოეტის ასტრომული „კოსმიური პოეზია“

ვაჟა ებრისელის შესახებ დიდი ხნის წინაც ვწერდი: „რუსეთში აკაკის და ბალაქტიონს, ღმერთი არ მიუყენს რომ შებადარო. ბავხარ ზღვის დღვას და ნაზ სიონსაც, რომ აზანზარებს წუმად სამყაროს...“

ამჟამად, როცა პოეტის ზღაპრული კოსმიური „უსაღმუნებოს“ ჯერ არნახული, ჯერ არ ბაბუნელი, ხუთასზე, ათასზე, ათას ხუთასზე მიტბვერდინი „ბაჯალო“, ოქროს ყდაში ჩასმული, ოცდაათტომეული წავიკითხე, ჩემი ძველი აზრი რადიკალურად უარყვავი და... დღეს ძველის ბასაბუნად ხმამაღლა ვაცხადებ: ვაჟა ებრისელი არც რუსთაველს, არც აკაკის, არც ბალაქტიონს და... არც მსოფლიოს, არც ძველსა და არც თანამედროვე პოეტს არა ჰბავს...

ის პრისტორიული კოლხეთის „ქუტაია“, არმის ჭალაში მგბარი მუხაა, რომელზეც ოქროს საწმისი ეკიდა (რომელიც ბერძენმა კი არა, პელაგმა იაზონმა მიღესთან ერთად რომ ბაიტაცა).

დიახ, კოლხეთის მითიური ხელწვივის, აიეტის ხელით დარგული, ის ურჩხულ მოღარაჟი მუხაა, რომლის ცადავვიდ ტოტეზე, პოეტმა ოქროს საწმისის „ბონის“ მაგიერ თავისი „კოლხური უსაღმუნებოს“ იბაგმიუვლომელი ასტრომული დაკიდა და ბაანოცხლა, მიძინებული, დავიწყების ნაცარმომილი, არა მარტო კოლხეთის, არამედ იმდროინდელი სამყაროს ოცდაათტომეუტზე მიტ საუკუნოვანი მითებით, ლეგენდებითა და საოცრებებით დახუნდული ისტორია, რაც კომერსიდან მოყოლებული (ძვ. წ. აღ. VIII საუკუნე) არც ერთი ძველის, არც ერთ კალმოსანს არ ბაუკითები.

100-ტომეული... ძველის ბაჩნის დიდან, XXI საუკუნის რიქრაქამდე, ასეთი (5-6 სტრიქონიანი) ვილოსოფიური, რელიგიური, მითოური, ყოვლისმომცველი პოეზია, ჯერ-ჯერობით არავის შეუქმნია დღემდე...“

კოსმოსში კი...

დაბოლოს:

„აიეტის ზღაპრულ კოლხეთს, მტრობისა და სიძულვილის გგულეჟანი მისვლია... მათ იცინან იმ ოწყება დღემდევის ისტორია“.

ბულნაზ ხარაიჭვილი

პოეტი, ბალაქტიონ ტაბიკის პრემიის ლაურეატი, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი

„ბულცივად უმხვდი ყოველ ქმას, ყოველ ძაბმას.“

ა. პუშკინი

წინასიტყვაობის მაბიჟრ

(გაგრძელება)

ქართველი ხალხის შავბედობის შემზარავ, შემაშფოთებელ სურათს ხატავს პოეტი ლექსში, რომელიც კოლხეთის წარსულს ადარებს ცივ, შავ ღამეს:

*

„თმაგაბურბენილი შავი და ცივი –
ღამე მახსენებს კოლხეთის წარსულს,
გამკრთალი ელვა, –
შეცხადებას მეგრელი დედის,
რომელსაც უცებ მოსტაცეს შვილი
გადამთიელმა ყურსალარებმა.
და მოდის ქარი სიშორის ტოტით
და მარტო ვრჩები დედვასთან და
წარსულის ქართან:

კივილი...

მოთქმა...

შეცხადება...

სისხლი და ცრემლი...

სხვა არაფერი... არაფერი

სიბნელის გარდა“.

ვაჟა ეგრისელისათვის არ არსებობს იდეები ადამიანის გარეშე. პოეტი ნამდვილი შუამავალია ისტორიასა და თანამედროვეობას შორის. პოეტი წარმოსახავს სვეტამწარებული ქართველი ხალხის ბედუკულმართ ცხოვრებას და თანამემამულეებს განაცდევინებს შავბნელ დღეების ტრაგედიას. თითოეულ სტრიქონში გამოხატულია პოეტის იდეები, გრძნობები, რომლებიც ასე ძლიერად აღელვებენ მას და მაინც სჯერა ხვალინდელი დღის, მზისა და სინათლისა:

*

„საუკუნეთა მტვრიან საცერში –

დღეები ისევ თეთრად

იცრება,

და ვიღაც კივის წარსულიდან

ათასმეშვიდედ;

მოვა სხვა შოთა...

სხვა ერეკლე...

ვაჟა... თამარი...

და ვითარცა მე,

მზის, სიცოცხლის, –
ლამაზ პეშვიდან,
ალოკავს წუხილს... დარდსა და ცრემლს,
ვითარც ქვამარილს“.

პოეტმა შეძლო წარსულის სურათები საკუთარ ფანტაზიაში გაეტარებინა, შთაებერა მისთვის სიცოცხლე, პოეტისათვის განსაკუთრებით ღირებულია წარსულის გამირული ეპიზოდების შეგრძნება.

*

„წარსული უცებ ამომზიანდა:
გაცოცხლდა ყველა,
ვინც გვეფარებია...“

ოცნებისა და
სიყვარულის
თეთრი დღეები

წასულან?

– არა!

უბრალოდ თვალს მიგვეფარებია“...

მეტაფორას აქ გამოცლილი აქვს ჩვეულებრივი ნაგულისხმევი საყრდენი. იგი განცდილია და გააზრებული, როგორც ჭეშმარიტი რეალობა, როგორც საგანთა ფარულ შინაგან არსთან ინტუიციით, პოეტური ზეშთაგონებით მიახლოების შედეგი.

ხელოვნების, პოეზიის მარადიული წყარო ცხოვ-

რება და ფანტაზიაა, სასწაულებრივი განცდა მშვენიერებისა. პოეტმა შეუფარდა თავისი ძალა მიზანს და ამიტომაც:

*

„გარდასულ დღეებს –
ვეწნები
და მახალისებს
რაოდენ,
როს პირას ლამაზ ჭალაში,
ნაწნავს იწნავდნენ
ძეწნები,
ბროწეულები ყვაგოდნენ“.

ვაჟა ეგრისელის პოეზიაში პატრიოტიზმი რწმენით, ნათელი ოპტიმიზმითაა გაჯერებული. პოეტი ერის ისტორიას რელიგიური დროის სამანებში აღიქვამს და მოიაზრებს ერთ რეალურ მთლიანობად, სადაც წარსული, აწმყო და მომავალი ხელისხელჩაკიდებულნი მოაბიჯებენ და პოეტის რწმენაც ნათელია, რომ საქართველო გადარჩება.

*

„სიაგით სპარსიც დაჩრდილა აღვირახსნილმა
არაბმა,
წევს ქართლი ისარგაჩრილი
და თქვა მტკვარმა და არაგვმა:

„იგი ვეფხია დაჭრილი, მაგრამ მომაკვდავს
არა ჰგავს!“

მოხმობილი ლექსი განათებულია პოეტის ოპტი-
მისტური განწყობით და მაჟორული ინტონაციით
გვარწმუნებს ქართული გენის მარადისობაში.

ვაჟა ეგრისელის, როგორც შემოქმედის, კერ-
პთაყვანისმცემლური გრძნობა საქართველოსადმი,
მისი ისტორიული წარსულისადმი ყოველ სტრიქონში
იგრძნობა და გამოსჭვავის. მისი პოეზია მდიდარია
და ორიგინალური, თითქოს თავიდან აღმოჩენილი
პოეტური საღებავებით და, უფრო მეტიც, ამაღლებუ-
ლი სტილით.

სამშობლოს გულწმინდა სიყვარულის ჰიმნია ვაჟა
ეგრისელის ეს მარადჯამს გაუხუნებული სტრიქონები:

*

„მომხდურთ თავები პანტა ვაშლივით
თურმე ცვიოდა
ციხიდან და აკროპოლიდან,
ქვა დახვედრია აქ, როდესაც სეტყვა
მოვიდა.
მითრიდატეს თუ აიეტს
შტოზე ნამყენნი –
კოლხეთის წარსულს მილამპრებიან.
ჩვენ აქ მტვერი რომ
გავადვიძეთ და ავაყენეთ,

მტკვერი კი არა მამულისათვის –
მტვრად ქცეული წინაპრებია“.

ეს არის ჩვეულებრივი, მსუბუქი აკვარელით შესრულებული, უაღრესად დახვეწილი ფერწერა. წარსულის სურათები აქ დანახულია ახალი, უჩვეულო თვალთ. პოეტის აქ ციტირებული სტრიქონები და იდენტური იდეის გადმომცემი სხვა სტროფების წაკითხვისას აუცილებლად გაგვახსენდება საქართველოს ბუღბუღლის აკაკი წერეთლის მართებული მოსაზრება:

„მწერალი მთელი ხალხის მოძღვარია, მის ნაწერებს ყოველთვის პედაგოგიური მნიშვნელობა უნდა ჰქონდეს და არა გრძნობა-გონების უნაყოფო ოხუნჯობა“.

ვაჟა ეგრისელს კოლხეთის წარსული ეძახის მუდამ, მისი ლექსები ხან მწუხარების წვიმასავით გვასკვებებს, ხან სიხარულის მზესავით გვათბობს. თავად პოეტი გახლავთ სამშობლოს წარსულზე, მის ისტორიასა და ტრადიციებზე, სახელოვან წინაპართა სახელებზე აღზრდილი „კაი ყმა“, რომელსაც მუდამ ყურში ჩაესმის სხივნათელი წინაპრის ხმა:

*

„შავმა ჟამმა გარდასულმა
წამით მიძმო და მიშვილა
და რომ მესმა
„ვოუ ბატა“.

თვალმა ცრემლი მოუხშირა,
გულმა ცემას მოუმატა“.

პოეზიის წვდომა სულის გამოცოცხლებაა, ხოლო „მარადიული სიცოცხლით დაჯილდოებული კითხვის – რა არის პოეზია? – „ზუსტი და ნანატრი პასუხი“ თვითონ პოეზიაა, ანუ ესაა თუ ის პოეტური ქმნილება“. პოეტის ხმები სავსეა ქარიშხლით, ზღვის ძახილით, მის თვალეში მზე ირწევა და ფეხქვეშ ბალახივით მთელი დედამიწა მამულის საგალობელს მღერის. როდესაც ასეთ სტრიქონებს ამბობს პოეტი, იგი რწმენისაკენ ლტოლვის ნერვს ეხება და მზადაა მსხვერპლის მისატანად. ასეთი ლექსები იოლად აგნებენ გულიდან გულამდე სავალ გზა-ბილიკებს და სამუდამოდ რჩებიან მკითხველთა მესხიერებაში.

ვაჟა ეგრისელის პოეზია – მზის პოეზიაა. ფრანც კაფკას თქმით: „წერა თავისებური სულების შელოცვაა, პოეზია გვადვილებს ჩვენ, პოეზია ღოცვას ჩამოგავს“.

ხოლო დიდი გერმანელი პოეტი ერის მარია რილკე წერს: „ლოცვა უეცრად აალებული ჩენი ყოფიერების გაბრწყინებაა. თავად ღოცვაა შემოქმედება“.

ვაჟა ეგრისელის ლირიკული პერსონაჟი უფაქიზესი სულის მატარებელი გმირია, რომელიც დამუხტულია პოეტური ხილვებით, პოეტური სახეებით და თავის განცდებისა და ტკივილის თანაზიარს გვხვდის. მისი შემოქმედების ტილოზე ჭეშმარიტად ჰარმონი-

ულ, ღრმა და ვრცელ სამყაროს ვხედავთ. მისი პოეზია, მისივე გულის ამოძახილია. რა ორიგინალურად ერწყმის ვაჟა ვერისელისეული ხელწერა მისი პოეზიის ქსოვილს:

*

„მზისგან ოდნავ გათელილი,
ღამის შავი ნაბადი და
მთვარის თეთრი ყაბალახი
შვენივლი ცას და...
ზღვის მინდორზე,
ღრუბლის ფარას აბალახებს“.

აქ რეფლექსია, სული მოკრძალებით უთმობს პირველობას ინსტიქტს და ნებას, თითქოს პოეტსა და სამყაროს შორის ჩნდება რაღაც უხილავი ჰარმონია სიყვარულისა, ადამიანისა და რეალობას შორის. ლექსების თითოეული ბჭკარი გვარწმუნებს, რომ ადამიანის ტკობას ფიზიკური არსებობით, მის ალტაცებას ბუნების უმშვენიერესი სურათებით დასასრული არ უჩანს:

*

„მოდის აპრილი...
და ველ-მინდვრები,
ხელებს უყრიან მწვანე სამოსელს.
იქვე

ახლოს მდგარ მთას კი პირიქით,
ტანზე აცვია მოქათქათე თოვლის პერანგი
და,
ჰალხტუხივით ჰკიღია ბილიკი“.

პოეტი გვარწმუნებს, რომ სამშობლოს წარსული
ისეთივე თანაარსია ბუნებისა, როგორც აწმყო, თი-
თოეული ბწკარი ლექსისა ზნეობრივი გმირის ნა-
ფიქრ-ნააზრევის ჭეშმარიტი გამოხატულებაა:

*

„ტეხურის პირას –
თვალეხს იფშენეტს
ნაქალაქარი,
და მე დავცქერი ისევ,
ეკიდან,
ვით წინაპრები დასცქეროდნენ
დიდი ხნის წინათ...
გათენებიდან ცას და მიწას
ცეცხლი ეკიდა,
შელამებისას,
ჩასაქრობად მოვიდა წვიმა“.

ვაჟა ეგრისელისეული პატრიოტული ლირიკა
სრულიად ახალი ფერწერული ხატებით ელვარებს,
პოეტს წაუკითხავს ქართლის ცხოვრება, არა რო-
გორც მატთანე, არამედ როგორც ქართლის ტრაგედი-

ის შემზარავი სურათი, რომელიც მისთვის ეროვნული რეჟიემია:

*

„საუკუნეთა უმძიმესი საფეხურებით
ავალ გუმბათზე
და საქართველოს
წარსულში ისევ გადავიხედავ:
ყელამდე ომში გმინავს –

წარსული.

და შორით ვისმენ –

მეციხოვნის ძახილს

ციხიდან,

ვითარცა მეფე, ლაშქრად

გასული“.

სისხლიანმა ისტორიულმა თავგადასავალმა ქართველ კაცს განაცდევინა ქვეყნად ადამიანად არსებობის ისეთი ნაპრალები, რომელთა სახეცვლილებაშიც გარკვეულ სტერეოტიპამდე მისული სულიერი წყობის ქართველური სახე ჩამოუყალიბდა.

„ბ. პასტერნაკის სიტყვებს თუ მოვიშველიებთ: ესაა რაღაც საოცრად ცოცხალი და ცხოველი რამ, შემდგარი თანამედროვე ქალაქური ცხოვრებისა და ბუნების თუ ბუნებრივი ტიპის, ხოლო, რაც მთავარია, ორი რიგის მრავალსაუკუნოვან წრეთა შერ-

წყმა-შეჯახების შედეგად, რომელთაგან პირველი ავლენს გამარჯვებით თრობისა და ზეიმის, თითქმის ზერელობის ზღვრამდე მისულ განწყობილებათა ფენას, ხოლო მეორე შემადრწუნებლად ტრაგიკულს, უსაზღვრო სიღრმეთა და სიმაღლეთა შემცველს, გამაოგნებელს, დამადუმებელი ჭკრეტითა და წვდომით საცნაურთა“.

ვაჟა ეგრისელის პოეზია ემოციურობის გამოხატვის სწოუპოვარი ფორმაა და მისი ინდივიდუალურ სახეს ყველაზე მეტად დროის ამოცანები განსაზღვრავენ...

კაცობრიობა ისტორიის ნებისმიერ მონაკვეთში იყო სიკეთისა და ბოროტების ბრძოლის მოწმე: ეს დიდი ბრძოლა არც გუშინ დაწყებულა და ალბათ არც ხვალ-ზეგ დასრულდება. ამ ბრძოლაში დიდი როლი ენიჭება პოეტის, მწერლის, ხელოვანის სიტყვას. პოეტი მტკივნეულად განიცდის სიკეთისა და ბოროტების გაუთავებელ შერკინებას. პოეტი მზად არის სათნოების ყანაში სიყვარულის ხე დარგოს, რადგან სჯერა ცხოვრება ტყეა უდაბური. სიცოცხლე მუდამ საფრთხეშია და გადარჩენა მხოლოდ სიყვარულის ხეს შეუძლია:

*

„ცხოვრება ტყე არის უდაბური,
სად ჟამნი არყოფნის ხმას

აწნავენ,
სიცოცხლეს ეშინია და ცივა.
სიყვარულის ხე –
არის მარადმწვანე,
სიძულვილის ხეს –
ფოთლები
ცვივა“.

ჩვენს საუკუნეში პოეზიას მრავალჯერ უწინას-
წარმეტყველეს სიკვდილი, რაც იმის მაუწყებელია,
რომ სიყვარულს, რომელიც სილამაზისა და ბედნიე-
რების უშრეტი წყაროა, იგივე განაჩენი გამოუტანეს.
პოეტი გვარწმუნებს იმ ჭეშმარიტებაში, რომ ცათამ-
ბჯენებით დამძიმებულ მხარეების მიღმა ჯერ კიდევ
არსებობენ ყვავილოვანი მინდვრები და ანკარა ნაკა-
დულები, რომლებიც სიყვარულის მარადიულ სიმღე-
რას მღერიან.

სიყვარული სასწაულია, რომლისთვისაც ადამი-
ანმა მსხვერპლი უნდა გაიღოს, რომ სიყვარულის
გარდაცვლილ წუთებზე ღირს დამისთევას:

*

„ღარ მშორდება ფიქრები შენზე,
მეხვევა ისევ,
ვითარც მუმლი.
და სიყვარულით გარდაცვლილ წუთებს –

ხსოვნის კუბოში ვაწვენ და
ვუვლი

და ღამეს ვუთევ“.

და მაინც უნდა ითქვას, რომ პოეტი ვაჟა ეგრი-
სელი მედიტაციური განსჯითი ლირიკისათვის დამა-
ხასიათებელი ხაზგასმული სიმშვიდით წერს სიცოც-
ხლეზე, სიკვდილზე, მშვენიერებაზე, ამადლებულ
გრძნობებზე. თითქოს შემოქმედებით პროცესში მხო-
ლოდ აზრი მონაწილეობს, მაშინ ვაჟა ეგრისელი პო-
ეტურ დასკვნებს გვთავაზობს:

*

„ნათელი მზის და იმედის
წყარო არასდროს დაშრება.

ოცნების მთაზე მთიები

სულ მუდამ იკაშკაშებენ.

სიცოცხლის ბაღში სიყვარულს –
იჭახჭახებენ შაშვები“.

ვაჟა ეგრისელმა შექმნა სრულიად ახალი, ჯე-
რარარსებული პოეტური ხელოვნება, გააზრებული
და მიზანდასახული. პოეტის აზროვნება ნათელია და
მკაფიო. ჩვენს წინაშე გადაშლილია ერთიანი, პოე-
ტური, დიდებული პანო საქართველოს ისტორიული
წარსულის გმირული ცხოვრებისა. დიადი ენერჯია
და დაუშრეტელი პოეტური ფანტაზია სასწაულებრი-

ვი ძალით გგნუსხავს და მთელი არსებით ვგრძნობთ რომ ის როგორც ყოველი ჭეშმარიტი ხელოვანი არავის არ ჰგავს, მაგრამ ამავე დროს ყველა დიდოსტატთან თითქოს სულითა და ხორცითაა დაკავშირებული...

„ვაჟა ეგრისელისათვის მხატვრული სახეებით აზროვნება წარმოადგენს, ჯერ კიდევ შეუცნობელ, ყველასაგან გამორჩეული პოეზიის გასაღებს, ურძლისოდ მისი ლექსები იქნებოდა ჩვეულებრივ გართომული და არავითარ მოულოდნელ განცდას არ გამოიწვევდა!“

იური სიხარულიძე,
აკადემიკოსი.

„როგორც ლომის ბოკვერში თვლემს მხეცთა მეფე, ასევე ვაჟა ეგრისელის მინიატურებში კუთავს პოეზიის დაუოკებელი ვნება“.

მურმან პაპაშვილი,
პროფესორი

„უბადლოა ვაჟა ეგრისელის ღირიკა, ის ხანდახან ჩონგურზე დაკრულ სიმღერასავით ტკბილხმოვანია და თავისი აღმაფრენით ანტიკური აღკეოსისა

და საფოს ღირიკას გაგონებს, ხან კი ღლომივით ბუ-
ხუნებს და თავშესაფარს გაძებნინებს“.

ბადრი საღუქვაძე,
პროფესორი.

*

„საადრო ღრუბლებს,
როგორც ყვაფ-ყორნებს,
მიერეკება ქარი დასავლით.
ღირიჟორივით ცასაც შავი ფრაკი
აცვია.

ომიდან შვილის მომლოდინე
ბერდედასავით,
გათეთრებული, ჩემს ჭიშკართან დგას
აკაცია“.

პოეტის ეს სტრიქონები ბუნებასთან ჭეშმარიტი
ზიარებაა, მაგრამ აქვეა ომიდან შვილის მომლოდინე
დედის მარადიული განცდები. „გათეთრებული აკაცი-
ის“ მეტაფორულ სახეში დედა-შვილობის მძლეთამ-
ძლე სიყვარულის ჭეშმარიტი ჰიმნი იკითხება.

რა დიდნი ვართო! – სწუხან მთები ქართული,
მაგრამ სულ მაღლა და მაღლა ცისკენ მიიწევენ:
„კაკასიონი გაწოლილა ბნელში სფინქსივით და
ყინვით დამზრალ ტორებს ილოკავს“.

ეს მეტაფორული სურათი იმ ლექსში გვაუწყა პოეტმა, რომელსაც „კავკასიონი“ ჰქვია:

*

„გამთენიისას ღამე ღრმავდება
და ვარსკვლავები მიფრინავენ
მთვარეულ გზებით.
და ჭრიალებენ სიმყუდროვის ლურჯი კარები.
ქალწულ არაგვს კი
აბჯრიანი
ვაჟკაცი მთები
მიჰყვებიან და...
დილის ნიაგს არ აკარებენ“. –

ეს ლექსი იმ მხატვრული სურათის ერთი დეტალია, რომელსაც ვაჟა ეგრისელი თავის ლექსში ხატავს სამშობლოს სიდიადის წარმოსაჩენად და მკითხველიც მას ერთ მთლიანობაში აღიქვამს.

არაგვს ბარში ჩამოვყავართ, სადაც კვირტების დგას ჟრიაბული და სადაც „ელავს მყინვარი – ბროლის ყელი ჩემი მამულის“. ფეხები კი მას ია-იების მსუბუქ ბოლში უდგას...

სხვა ლექსში პოეტი ბროლის ყელს, კავკასიონის მწვერვალს კი არა, არაგვის დაბლობში აჟრიაბულეზულ კვირტთა სკდომას, მათ შორის ჩახატულ არეალს მისწვდა და გვაუწყა: „არაგვის პირა გაწო-

ლილა მთა ძუ მგელივით და ბარს მშიერი, თოვლის
თეთრი კბილებით უღრენს“.

არაგვის სურათის აღწერით მიღწეულია საოცარ
სიახლოვის განცდა ბუნებასთან. პოეტი მთელი
არსებით თავს დასტრიალებს და მისდამი ინტიმური
გრძნობით გამსჭვალული წერს:

*

„მთებში დგაფუნობს,
ხალიანი უთრთის სხეული,
გაქცევა ასე გაუძნელდა
და გაუჭირდა.
და მთებს არაგვი კალმახივით
ჰყავს მომწვედელი,
მაგრამ...
მცხეთასთან გაუსხლტება უცებ
მუჭიდან“.

ციალა მუსხია

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, აფხაზეთის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი.

*ნაწევები წიგნიდან – სასწაული და ფანტაზია
(ფიქრები ვაჟა ეგრისელის პოეზიაზე)*

გაგრძელება შემდეგ ტომში

კავკასიონი

გაისმის ლოცვა-ვედრება,
 უამი კი ისევ,
 ისეა,
არა ჩანს ქვეყნის მსაჯული.
 კავკასიონი –
 ქრისტეა,
ჩვენს ქართულ ცას მიჯაჭვული.

1969

ცა – ქართული

ოქროს დაღაღს უკოცნიან
მთები, ფართო ბეჭიანი,
მის უბეში მზე ხელებს
სულ აფათურებს.
და მთვარე სულ ეჭვიანობს,
სულ სხვა არის –
ცა ქართული.

1966

კოლხი ორფეოსი

დამით – თუთარჩელათი,
დღისით – მზით ხარ მოსილი,
გზა გივლია აქამდე
ასი ათასწლეული.
კოლხი ორფეოსივით –
ხარ პოეტი გრძნეული.

1971

* * *

მიმწუხრისას ზღვისკარად –
საკოცნელად მიწამ ცა
ჩუმად რომ მიიზიდა,
მზე – ოზირისს ვამსგავსე,
და მთვარე კი –
იზიდას.

1962

გრაალის მცველი რაინდები

რაინდებს კი გრაალის
ყოფნის მწვანე ჭალაში,
აქ არყოფნა ცელიდა...
დღეები, ვით ბალახი,
ღამეს ფერხთქვეშ ერთხმთან.
და...
გრაალის 180 მცველიდან,
დღეს ცოცხალი ერთია.

1999

* * *

წარსულიდან რომ მოისწრავის,
სულ სხვა ხმაა და
სხვა ზარია.

უფლის ხელებით დანთებული –
ცაში ვარსკვლავთა ხანძარია –
ელვის სიელვარით დახურული
მთვარე –
გრაალის ტაძარია.

1973

* * *

მწუხრიდან –
განთიადამდე,
სივრცეებს ელვად ეღება,
ჰანგი – ვარსკვლავთა ჩანგების.
მთვარე კი არა,
დაგვცქერის,
მოწყალე თვალით განგება.

1979

* * *

სიბრძნის ხისგან ნათალმა,
ქართულ სიტყვის ნაფოტმა,
შენ დაგინთო კოცონი
და ცა აგითავთავა.
მიტომ ხარ თავმომწონე,
რომ გდეეს შური – ცალთვალა,
სიყვარული – ცხრათავა.

1981

* * *

ბიბლიიდან მოსული,
ბედისწერამ ნადირთან
და მხეცებთან გაომა,
ცას სდიოდა სხვა ალი.
სვამდი თასით გრაალის –
სომასა და ჰომას.

1969

* * *

ცა გამოფენს მიმწუხრისას
უფლის მადლს და
სიღიადეს
და მონაბერს ნიავს მთისას.
ვერ წაუვა დღის –
წყვილიადი,
ღამის ნატყორცნ ელვის ისარს.

1986

* * *

უჭკნობი და ღამაზი,
სიყვარულს რომ მისტირის,
შენი სიტყვა –
ბილინგვაა არმაზის,
მდუმარებით მოსილი –
ღმერთქალ სერაფიტივით.

1979

* * *

ჰა, ჩემი კოლხეთი...

ურთა და ჩე-გოლა...

და სხვაგან რომ ეძებენ მავანნი:

„ხსნის მთა“ აქვეა და...

„ფილოსოფიური ქვის“ –

სავანეც.

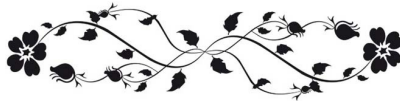
1968

* * *

ძველი მენავე და მებადური,
ზღვაოსანი,
ვით ჰამილკარი,
სანამ სიყვარულის კარს მოხურავ,
ერთხელ გულში –
კიდევ ჩამიკარი,
მხარზე შეამბორე – ძველ კოლხურად.

1994

* * *

სისხლის მსმელი და სატიალე,
ბევრი გეყოლია აზონივით,
მათი სივერაგე და
სიაგვაცე,
ქართლის ცხოვრების მატიანეს,
წვეთ-წვეთ აქვს აწონილ-
აზომილი.

1987

* * *

მტკვარს და თბილისს წყვდიადი,
ათოვდა და აწვიმდა,
მერე უცებ ინათა,
და გამოიხნდა მთაწმინდა
ვით „ხსნის მთა“ და
წმინდა მთა.

1972

* * *

კოლხურ და ბერძნულ მითებში,
თავმომწონე და

ამაყი,

ვით ახლობლისას შევივლი.

რომ მოვიკითხო:

ინანა,¹

ანი,²

ენქი³ და ენლილი.⁴

1986

1,2,3,4 – მითიური ქალ-ღვთაებები და ღმერთები.

* * *

„შეიდი მილიარდი გული გიცემს მკერდში
სამყაროვ, მე და შენ გვიყვარს ერთმანეთი“.

ვაჟა ვერხვანიძე

ველარ ეტევა...

კაცობრიობა,

ისე ირევა, ვითარცა სკა-ახალნაყარი.

და აღარ ვიცი, რა ეშველება –

სიცოცხლითა და

სიყვარულით –

ტანჯულ სამყაროს!

1977

ბრაალის მოლანდება ციხე- ბოჯთან

ტეხურის პირ,

წელზე დონჯშემოყრილი,

ისე, ვითა ფალავანთა –

ფალავანი,

ციხე-გოჯი დგას ცივი და ამბოკარი.

მის ცადაწვდილ გალავანთან,

ბრაალის კოშკს წამით

თვალი კვლავ მოგკარი.

1978

* * *

ნათელი რომ შეაშინოს,
იმალება ბნელში ელვა
და ნიავეც აღარ იძვრის.
შესციცინებ მადლის მწვერვალს
და გადმოდის სული –
სიბრძნის.

1989

* * *

ალბათ შენ ხარ პირველი –
სუსტი და
უფერული,
ვისაც ცისკენ ეწევა
სხივი – ნათელმხილველის,
სიბრძნე – ეზოტერული.

1986

* * *

დღიხან ქრისტეს ჯვარზე გაკერის,
ადამის ძის მოღმის ცოდვა –
დედამიწას კვლავ ამძიმებს.
მთიები – ცის არის ბოდვა,
მზე - კი გრაალის ბარძიმი.

* * *

შენი ხმაა ქუხილში და
ელვად მქროლავ ცის ნიავეში,
მთვარესთან და
მზესთან ახლოს.
მოსვლის დღიდან ბიბლიაში,
ჩემო,
ბიბლიურად სახლობ.

1980

* * *

სულ ბაღღებმა რომ იციან,
დედის უკან გატირება,
შენც მოყვასმა პოეტებმა
გდიონ ისე,
როგორც მთვრალი სატირები,
მიჰყვებოდნენ დიონისეს.

1993

* * *

უხილავი საუნჯე –
სიბრძნის ზღვიდან
ამოაქვს,
ბუმბერაზს და გოლიათს.
პოეზიის ზღვა მოაქვს
და წვავს სხვა აგონია.

1987

* * *

სიბრძნის გზა კი ერთია,
უფლის ნაამაგარი
და მას ვეღარ იპოვის,
ნაშეერი –
თემანის
და ვერც მოღვმა აგარის.

2001

* * *

ცას ცრემლიანი თვალებით –
შეციცინებენ ვაზები,
ღამაში დღეა აპრილის.
პირიდან ცეცხლს ჰყრის ღრუბელი
და სადღაც მიიზღაზნება –
მფრინავი გველეშაპივით.

1978

* * *

დღისით მზით და ღამით მთვარით –
გადახურულ
ცის ქვეშეთში,
სიბრძნის თესლი მეც ვთესე.
გიხმობთ სულის შესაცნობად,
როგორც პავლე მოციქული
ეფესელთ.

1986

* * *

ევატა და ადამიც
ისხდნენ მთვარის კარავში,
უფლის მოიბედენი;
მაგრამ სულმა მაცდურმა,
ლელვის ხისკენ გაცურა,
და...
დაკარგეს ედემი.

1979

* * *

ციდან ჩამოსულები:

ანი,¹

ენქი,²

ენ-ლილი³ –

მოღვმა არის ნინსურის.⁴

მითების და ლეგენდის,

კარები,

მათ მისურეს.

1978

1,2,3,4 – მითიურ კოლხთა (ქართველთა) მითიური წინაპრები (დმერთები).

* * *

ჩუმად,

დაბლა ეწევი,

დროშას ცამდე ატანილს,

და ფარულად უცვლი ფერს:

დემონებს და

სატანებს,

ბელზებელს და ლუციფერს.

1976

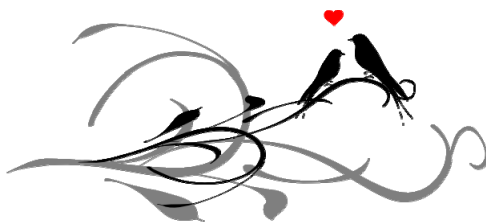

ზიზი

მინაწერი „კოლხური ფსალმუნების“
მესუთე ტომზე.

ვით ელვამ გადაუარა –
სამშობლოს მთებს და
ველებსაც.
„კოლხურ ფსალმუნთა“ ქუხილი,
აშინებთ დევს
და გველეშაპს,
„მხეცებს აოტებთ უხილავთ“.

1994

* * *

ქრისტეს „მე“ და სხეული –
ეთერულ-ასტრალური,
მიწის მტვერში აზილეს, –
ამას ამბობს ფარულად:
თომა აქვინელი და
ფრანჩესკო ასიზელი.

1978

* * *

როს უფალმა ყოფნის ველზე,
არყოფნის ხეც დარგო წყებად,
ვით სიცოცხლის
და ვით ცოდნის.

მას მერე კი აღარ წყდება
და მოღელავს წყარო
ცოდვის.

1998

* * *

შორს, უამთა ქვესკენლში –
დევეებს და
ავსულებს
ჰყავთ გაკოჭილი და ხელში უკავიათ –
პრეისტორიული კოლხეთი...
რომელიც მომავალს ელტვის,
და იგი იღვიძებს,
თითქოს და ვულკანია –
ეცნის.

1969

მზის თასი

გონი კაცობრიობის –
სიბრძნის ქვაზე ნაღესი,
ხსოვნის ციცქნა წერტილში
მთელ სამყაროს ითავსებს.
ნათელია –
მზის თასის,
ცას რომ უღვას თვალებში.

1978

* * *

სიბრძნის ციდან მონაბერი,
ქარიშხალი მოგეძალა
ნამეტანზე ნამეტანი.
და გრაალის –
ზღვად კითხულობ,
ვით ცის თაღზე ფრამეტანი.

1985

* * *

იმედის სხივს რომ მიჰყევი,
წელი არის ასჯერ ასი
და გზა მაინც არ ილევა.
ძიებად და პოვნად თასის,
მარტო მიხვალ
გალილეას.

1964

მწვერვალები

ქართველის ცის აიენიდან
გადმომდგარი,
ქედები სიმაღლეს ლოცულობენ.
წარსულში ასე რომ ელვარებენ –
ათასწლეულების ნისლით
მოცულები,
გრაალის საყდრებია – მწვერვალები.

1982

* * *

შენი სული ნიაგმა –
ვარსკვლავიდან –
ვარსკვლავზე
არწია – ანანავა...
მიტომ შენი სიტყვა ცვივა
ციდან –
ციურ მანანად.

1998

* * *

რომ გრგვინავენ ჩემი ზღვები,
აღბათ გესმით
ჩემო თაყა,
ჯვარზე ცმულს და ღამენათევს,
მე ვუნთებდი ქრისტეს სანთელს,
როცა სხეები,
ოქროს კერპებს სცემდნენ თაყვანს.

1994

ქალღე

ჩემს ძველ კოლხეთს და ბაბილონს,
მთვარის ღმერთი დაცქერს –
ქალღე.

სიბრძნის ფერი ადევთ ველებს.
ტიგროსს, ევფრატს
და ფაზისთან –
ვჭკვრებ წინაპარ ქალღეველებს.

1972

* * *

იცი,

უკვდავებისგან,

ღღეები ვერ გიხსნიან,

ვერც სიმაღლე მთებური.

გწამს: მზე ქრისტეს სისხლია,

ლოცვით –

შედედებული.

1984

* * *

სმენას,

რომ ვეღარ უხშობენ,

ნათელს,

რომ ვეღარ უშრეტენ,

(აი, რამ გაგაგულისათ:)

– შენს მზით სავსე

გულისყურს

და მთვარით მოსილ სულის თვალს.

2005

* * *

სიცოცხლის ხე,
სუსტს და თოთოს,
აშრიალებს თორმეტ ფოთოლს,
თორმეტივე ნაყოფით.
მაგრამ მალე ჩამოცვივა
თორმეტივეს არყოფნა.

2003

* * *

თენდება...

ქათქათა ღრუბლები,
სივრცეებს მოუშვიათ
თმა-წვერივით.

ცის თაღზე ვარსკვლავთა ასოებით –
გრაალის სახელია
დაწერილი.

1974

* * *

ვითარცა მზემ აღსავლის,
თალი წითლად შეფერე,
რადგან წარსულს –
კოლხეთის,
გულში ისრად ისობდი.
და,
აწ მარადს შეგფერის
ჭვრეტა მარადისობის.

2005

* * *

ელვა,

არის იუდა,

ბნელში თვალს რომ აცეცებს...

და სულს ცოდვა ამძიმებს:

რომ მთიებით საესე ცა,

არის იგი ბარძიმი.

1984

* * *

ციდან ანგელოზები –

ლურჯი ფრთების ფათქუნით
უამს ცისკრისას მოგივლენ -
და კარს შემოუღებენ

შენი რწმენის გაღავანს.

ცა „მამისგან“ მოგივლენს
კვლავ „მწიგნობარ ფაღავანს“.

1963

* * *

„იერუსალიმს დაუღაჟა ჟამი საშინელი“.
ეზეკიელი

სადღაც ჟამი ირხევა,
როგორც ტოტი იელის
და ჩემამდე ხმა აღწევს ბრძენი
ეზი კიელის:
– ღვთის ხილვად რომ მიიღტვოდა,
და მტერს უკან მიჰკიოდა,
აი, ახლა ბაბილონის გოდოლიდან,
ვისმენ კივილს მიკიოტთა.

1989

* * *

მათი სიტყვა საუფლო –
რწმენის ქვაზე ნაღესი,
უფლის ნებით ასრულდა,
ნიმბი ადგათ ორივეს:
წმიდა ეფრემ ასურს და,
ნეტარ იერონიმეს.

1989

* * *

სიხუმეში მესმა ელვა,
ამოწვა და კვლავ სატევრად,
გაიფანტა უცებ ბინდი.
და გამოჩნდა ცისარტყელა –
ღმერთთან მისასვლელი –
ხიდი.

1968

* * *

მხოლოდ იმ ერთმა იცის უფალმა,
ყოფნის დღეები –
თუ რა მიიმეა,
კაცობრიობას სევდით რომ ტვირთავენ.
სისხლით და ცრემლებით
აღსავსე პირთამდე,
შავი ზღვა ცოდვის ბარძიშია.

1978

* * *

დღე-ნიადაგ მლოცველი,
შენი მტლე და ტარივი,
ვიყო მე მეცამეტე,
ვით თორმეტი ასური.
გვედრი არსთაგამრიგემ,
მყავ შენგან დაღდასმული.

1988

* * *

მთვარე უნდა გწყუროდეთ და,
ვით მანანა, მზე გშიოდეთ...
თანაც ვაჟა ეგრისელი –
მტერთა თქვენთა
შემრისხველი
გიყვარდეთ...
და გეშინოდეთ!

2007

* * *

სანამ არყოფნის ღამით დახურულ
სამარადისო ბინას ვპოვებდეთ,
სავსე თასივით ჩუმად
ვიცლებით.

და ჩვენ ნელა-ნელა
გკვდებით ყოველდღე,
სანამ ბოლოს არ გარდავიცვლებით.

2006

* * *

მიმწუხრიდან –
დილამდე,
ცეცხლი მიაქვთ ფარული,
დასავლეთიდან –
აღსავლით,
ქერუბიმს და სერაფიმს.
„რჯულს თაყვანი!“ –
გვასწავლის,
სიბრძნე ცის და ზირაქის.

2001

ჰომეროს და ჰელიოს

წარსულიდან ჰიმნს ისმენ,
რომელიც გულს ამრთელებს,
თითქოს მზე დაგელოს.
მოსაეთ ღამის ნათელი –
ჰომეროსს და
ჰელიოსს.

1976

* * *

უფლის ანგელოზები –
ვარსკვლავების ნელ ცეცხლზე
ლოცვის კაბებს იშრობენ,
უგალობენ ქართველის ცას,
ყოვლადწმიდა
ღვთისმშობელს.

1991

* * *

სხვაგან არა,
ჩემს მამულში,
ვით მარცვალი სიყვარულის,
უამს მწუხრისას კარგად დამფლან,
მუხლმოყრილი ვევედრები –
მაცხოვარს და
ნათელ მამფალს.

2001

* * *

სამიათასწლეულის იქით,
უამს მიმწუხრისას,
გჭკერეც: ქაღდეაში ქართული
ცა – მთიებმა შემინეს.
ლოცვა მესმა წარმართთა:
სორექ ენქი¹...
ენ-ლიღე²

1976

1,2 – ქართველთა ეროვნული ღვთაებები.

* * *

ჩემთვისაც სულ ერთია,
მაშრიყი და მადრიბი,
ჩრდილოცა და სამხრეთი.
ურწმუნოს და
უჩინინოს,
მადლა ცისკენ ვახედებ,
საქმე რომ გავუჩინო.

2002

* * *

ნულარ მიბაძავთ პილატეს,
და ნულარც ისკარიოტელს,
მიბაძეთ იუდა მოციქულს,
როს სანთლებს აუნთებთ მაცხოვარს
და როცა იჯერებთ
ლოცვით – გულს.

1989

ოს

სად იშვა,
ეს სულერთია,
განგთან,
ფაზისთან,
რაინთან.
მან მოსჭრა თავის მონეტა...
ის რაინდია რაინდთა,
და პოეტია პოეტთა.

1993

ისევ ქალღე

მზის წითელი საყელო,
მადლა აწეულები,
ღამის კარში გადიან –
მღვრიე ასწლეულები.
მათ დასცქერის გულგრილად
ქალღე*
კოლხი ქალღია.

1977

* ქალღე – მოვარის ღვთაება.

რწმენა

ჯვარზე აცვეს უფალი,
მაგრამ მისი აუგი,
მაინც ვერ შეასმინეს –
ნეტარ ავგუსტინეს და
ადმსარებელ მაქსიმეს.

1991

* * *

როცა რემი რომულმა
და კაენმა
აბელი
მოკლა, სული ადამის,
ცად აუარდა ალივით
და ცოდვები აზიდა.
„სიბრძნის წყარო“ დალიე,
შენც გრაალის თასიდან.

1966

მანგლისში

უკვდავების მაგალითი,
შორს კი არა,
არის აქვე.

აქვე ჰყვავის მეგალითი:
აღგეთის პირ ჩამომსხდარებს
ვჭვრეტ: „მამიდას ქვას“,
და „ქალქეებს“*.

1977

* „გაქვავებული ქალები“ – ტონტემური ძეგლები მეგალითური კულტურისა (ძე.წ. III-II ათასწლეული)

იავ ქალდი და ბაბუცია

მას შემდეგ ათასი წარღვნა

მოვიდა,

მაგრამ ვერც ერთმა ვერ წამართვა

ხსოვნა,

რისი წართმევა ბევრს უცდია.

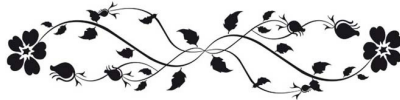
და სოფელ ქალდედან,* ვით ბაბილონიდან,

მომესმის წინაპარ წარმართთა –

„იავ ქალდი და ბაბუცია.“

1978

* ქალდე (ხალდე) – სოფელი სვანეთში.

* * *

ვით ადრე, დრო ისევ ისეა,
დილამდე მოვარე მზეს
აძინებს
და ნისლეულში ივანებს ნისლები.
მწუხრის ცა – ქრისტეა,
დედამიწა – გრაალის ბარძიმი, –
ვარსკვლავთა სისხლით რომ ივსება.

1973

* * *

მეცხრე ციდან ჩამოსულმა,
შენმა ტკბილმა ხმამ
საარის,
ზღვები უნდა დააწყნაროს.
რადგან ჩემო!
სულ სხვა არის,
შენი წმიდა ჭა და წყარო.

2001

* * *

სუთიათასწლეული მიინავლა,
რაც ცვივა ქართული
სიტყვები და,
სიმრავლემ აღარ იკლო ქვების.
და... შენი –
„კოლხური ფსალმუნები“,
თითქოს და ნაგებია კიკლობების¹.

2007

¹ კიკლობები (ბერძნ.) – ცალთვალა გოლიათები.

**კოლხეთი – ცივილიზაციის
პარიზჰე**

პროფ. კლიმენტი შელიას

ნეტავი რა იგრძნეს დღეებმა,
წარსულში ყური რომ აცქვიტეს
და შიში დაეტყოთ ხმაშივე?!
– კოლხეთი მოუხმობს ნაშიერთ:
მაიას,
ინკებს და აცკვიტებს.

2006

ვირა კონა

ტანზე თეთრი სამოსელით,
შოორს,
აღდგომის კუნძულებზე,
ორმოცზე მეტ საუკუნის
მერეც, ქრისტესავით მოჩანს:
ინდიელთა „თეთრი ღმერთი“
და მზის შვილი „ვირა-კონა“*

1983

* ვირა კონა (მეგრ.) – მუფე კაცი.

* * *

წელი არის ოცდაათი,
რაც ნათელი დღისთვის
იბრძვი
და ნუ ჩაგეთვლება კვებნად! –
ღმერთს უყვარხარ! –
რადგან ქვეყნად,
ცხოვრობ სიყვარულის სიბრძნით.

2003

არჯევან

ჰეი,

გესმის?

არჯევან!

ძოკო იქცა ბელადად!!!

აი,

მიტომ ამჯერად,

ეშმას უფრო მჯერა და...

არსთგამრიგის არ მჯერა!

1993

* * *

ბედისწერამ უფლის ეტლი,
შენთან ბევრჯერ მიაგორა,
მაგრამ შენ კი არასოდეს,
არ ინდომე, „ბელადობა!“
მერე გვიან, ვით ჰეკატე,¹
დაექებდი მინდრაგორას,²
მწვანე მოლს³ და
ბელადონას.⁴

1976

¹ ჰეკატე (ბერძ.) ქალღმერთი.
^{2,3,4} - ჯადოსნური ბაღახები.

ევროპე

ზევსის მერე, სამყარო,
ბევრჯერ ცეცხლის ენებმა,
შეტრუსეს და შელოპრეს.
მე კი პონტოს ნაპირზე
ისევ ისე დავეძებ –
ჩემს კოლხ ასულს
ევროპეს.*

1979

* ევროპე (ბერძ.) ზევსის ცოლი, მინოსის დედა, მოგვიანებით კონტინენტ ევროპის სახელწოდება.

* * *

(ვარიანტი)

ბევრმა ათასწლეულმა –
ოქროს სიყვარულით გმოსეს,
ვით მზე,
შენი წინაპარი
უფლის ძე ხარ, ვითა მოსე
და ღმერთთან ხარ წილნაყარი.

1973

* * *

ანგელოზთა ქურქებიანთ,
რა უშველით
ამ მაცილებს,
რომ ზომავენ ჩემს საფლავის
მიწას ადლით.
არ უწყვიან, – მე ჯოჯოხეთს ამაცილებს:
სისარული,
სასოება და
ღეთის მადლი.

* * *

მინდა რომ აღმოვაჩინო
ლექსი, ვით ოქროს საბადო!
სიმართლე უნდა ითქვას:
პატივს მივაგებ ქალბატონს –
მის აღმატებულებას –
რითმას.

1964

„მარადიული ურია“

კისრისტეხით გამორბის
და სიცოცხლე სწყურია,
მაგრამ მოხდევს სიკვდილი.
საიდანღაც გაქცეულ –
„მარადიულ ურიას“.*

1998

* ვილჰელმ კაულბახი – (1805-1874) დიდი გერმანელი მხატვარი – „მარადიული ურია.“

* * *

აქვე ახლოს,
სოფლის ბოლოს,
სანამ გარდავიქცევი ბორცვად,
ყოველ დილით და საღამოს,
ღვთის მადლი და
უფლის ღოცვა,
„მიცისკროვნებს ნათლის სამოსს“.

2007

* * *

სიყვარულით გადახურულ
ჩვენს კარავთან,
ჩამოდგება სანამ ბინდი
და ჩვენს თვალებს სანამ ღამე
მონისლავს,
მანამ ქნარი გადაგვარჩენს
სულიწმიდის,
სიბრძნე სოლომონისა.

1980

* * *

მადლის ტახტზე დაბრძანებულს,
სიყვარულის ზღვას უფენენ.

შენ კი,

სიხარულის მოხოვნელს

დღე – ყოველი გაახლოებს

მზეს და

ცათა სასუფეველს.

1996

* * *

„მზიანი ღამის“ ცისქვეშეთში,
ლოცვით და შეწევნით
განგების,
ათასღწულებში გაძლებენ –
შენი – კოლხური მითებით ნაგები:
ზღვის ფსკერზე –
ციხე და კოშკები,
ხმელეთზე – პოეზიის ტაძრები.

* * *

ჯერ კი როდის...

ათასეულ წლების იქით,
როს ცოლ-ქმრული სიყვარული
შლიდა აფრას.

ორთა ტრფობა ამ დროს აქეს.
ჩენიც ისე დარჩეს ზღაპრად –
ვით ჰექტორის და ღვთაებრივ
ანდრომაქეს.

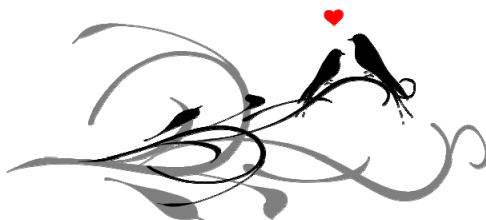
1966

* * *

ღამეებიდან და წარსულიდან,
არავინ იცის,
თუ როდის მოხველ
და წყლის ღვთაებას მოუხმობ ფასის.
შავი ზღვა ხელში, უჭირავს
კოლხეთს,
ვითარც მზით სავსე გრაალის თასი.

1965

* * *

სამყარო რომ შეარყო,

მიდი,

ერთხელ კიდევ სცადე:

სივრცე დასცე ხმა – მეხური.

მერე მეთერთმეტე ცამდე*
აჰყევ მნათთა მოლოქროვილ

საფეხურებს.

1989

* მეთერთმეტე ცა – სადაც მხოლოდ სინათლე და ღმერთია.

* * *

მოგწყინდა ყოფნა დედამიწაზე,
ცად ხეტიალი
შეებას განიჭებს,
სივრცეებს ცივ ხელებს გართმევენ.
გადააბიჯე მთვარის –
კარიბჭეს
და მეცხრე ცისკენ მიემართები.

1965

* * *

შორ წარსულის ნისლში
რომ ჩანს,
მთვარე არა, ბაბილონის გოდოლია,
ვარსკვლავები – ხეებია არყების.
კაცის ყოფნა –
შემოდგომის ფოთოლია;
ჩამოივლის ქარი და მას გაყვება.

1983

გამოცხადება

„მეფე ფარნავაზს მზის სახით
გამოეცხადა ღმერთი“.

„ქართლის ცხოვრება“.

უღმერთობას ჩივიან,
ამიტომაც ვცხარდები!
და ბევრიც რომ მეღაონ!
მწამს ღვთის გამოცხადების,
ვით ბიბლიურ
გედეონს.

1962

* * *

ეს ქათათა ღრუბლები –
შემოსილი სინათლით,
თითქოს უფლის წვერია.
და ვით ბერებს ათონის,
პეტრიწის და სინას მთის,
„კოლხური ფსალმუნები“,
სულ ღამით გიწერია.

2006

მოვა დიდება

არსთაგამრიგეს მაღლი შეწირე
და ანგელოზებს უთხარ
„ოსანა“.

რადგან თენდება და არ ბინდდება.
შენ ნუ იჩქარი,
გვირგვინოსანი,
თავისი ფეხით მოვა დიდება.

2005

ჩე გოლა

რომ წუთისოფლის შარაზე,
რამზეს მეორის ეტლივით,
ათასწლეულებს ეგორა.
კოლხურ ცას –
„გრააღს შესტირის,
მისი მშობელი „ჩე გოლა“.*

1964

* ჩე გოლა (მეგრ.) – თეთრი მთა.

ლევან II დადიანი

„ხელმწიფეთა ხელმწიფე დადიანი
ლეონ, ყოვლისა საქართველოს პატრონი“.
ცაიშური გულები.

ვით ლამბრეტი და კასტელი,
ბევრი სხვაც ხოტბას
ასხამენ
და დიდ ცოტნესაც აღრიან –
„ხელმწიფეს ივერიისას“
ლევან მეორე დადიანს.

1996

იშვ კოლხეთის მისტერია

ათასწლეულების მერეც,
სიტყვა აღარ იცვლის იერს,
ასე სჯერა ჰანს გზენგერს და
დიოდორე სიცილიელს:
რომ პირველად კოლხეთს იშვა
მისტერია,
ცას რომ იტევს
და არა რომს და ეგვიპტეს.

1978

* * *

იქ დავიდებ საცხოვრისს,
ჩანგითა და კითარით,
სადაც საუკუნენი
მიჰქროლავენ წამებად.
სანთელს ვუნთებ სამებას,
ვითარც ერთს.

* * *

წარსულ უამთა მზის სარკეში,
ედემიდან განდევნილი,
 თმაგაშლილი მოხანს ევა...
მე, ვით ადამის ძე – სეთი,
 ანდა სამოთხეში შევალ,
 ან მომელის ჯოჯოხეთი.

2001

არყოფნის გიხდება მოცდა

ყოფნისთვის კი არა,
ეხლა,
არყოფნის გიხდება მოცდა.
მადლმფენელს, სულისთვის ამოს,
მეცხრე ცის მინდორზე ლოცავ,
კირკესი კი არა,
სხვა მოლს!

1989

* * *

იდუმალებით საესეა ეგვიპტე,
მაგრამ კოლხეთი
სხვა რამეა,
სამყარო რომ უღვას თვალებში.
შენი პოეზია –
სავანეა,
„ფილოსოფიური ქვით“ ნალესი.

1970

სამება

იქ სადაც სინათლე მეუფობს
და აღარასოდეს დამდება,
გზას რომ სიშორის
აუდის აღმური,
ხატება იქ იღანდება:
გრაალის, საწმისის,
კოლხური ფსალმუნის.

1993

* * *

(ვარიანტი)

ღამეებიდან და წარსულიდან,
არავინ იცის,
თუ როდის მოხველ
და წყლის ღვთაებას მოუხმობ ფასის.
შავი ზღვა ხელში, უჭირავს
კოლხეთს,
ვითარც მზით სავსე გრაალის თასი.

1965

* * *

სამყარო რომ შეარყო,

მიდი,

ერთხელ კიდევ სცადე:

სივრცეს დასცე ხმა – მეხური.

მერე მეთერთმეტე ცამდე*
აჰყევ მნათთა მოლოქროვილ

საფეხურებს.

1989

* მეთერთმეტე ცა – სადაც მხოლოდ სინათლე და ღმერთია

* * *

მოგწყინდა ყოფნა დედამიწაზე,
ცად ხეტიალი
შეებას განიჭებს,
სივრცეები ცივ ხელებს გართმევენ.
გადააბიჯე მთვარის –
კარიბჭეს
და მეცხრე ცისკენ მიემართები.

1965

* * *

შორ წარსულის ნისლში
რომ ჩანს,
მთვარე არა, ბაბილონის გოდოლია,
ვარსკვლავები – ხეებია არყების.
კაცის ყოფნა –
შემოდგომის ფოთოლია;
ჩამოივლის ქარი და მას გაჰყვება.

1983

გამოცხადება

„მეფე ფარნავაზს მზის სახით
გამოეცხადა ღმერთი“.

„ქართლის ცხოვრება“.

უღმერთობას ჩივიან,
ამიტომაც ვცხარდები!
და ბევრიც რომ მეღაონ!
მწამს ღვთის გამოცხადების,
ვით ბიბლიურ
გედეონს.

1962

* * *

ეს ქათქათა ღრუბლები –
შემოსილი სინათლით,
თითქოს უფლის წვერია.
და ვით ბერებს ათონის,
პეტრიწონის და სინას მთის,
„კოლხური ფსალმუნები“,
სულ ღამით გიწერია.

2006

მოვა დიდება

არსთაგამრიგეს მაღლი შესწირე
და ანგელოზებს უთხარ
„ოსანა“,
რადგან თენდება და არ ბინდება.
შენ ნუ იჩქარი,
გვირგვინოსანი,
თავისი ფეხით მოვა დიდება.

2005

ჩე გოლა

რომ წუთისოფლის შარაზე,
რამზეს მეორის ეტლივით,
ათასწლეულებს ეგორა,
კოლხურ ცას –
,გრააღს შესტირის,
მისი მშობელი „ჩე გოლა“.*

1964

* ჩე გოლა (მეგრ.) – თეთრი მთა.

* * *

შორს...

ცხრა მთისა და ცხრა ზღვის
გადაღმა,
ფიქრებს ჩემს სულს და
ღღეებს ვატანდი,
რადგანაც ჩემი
ძველი კოლხეთი –
მეგულებოდა ფსკერზე ატლანტის.

1977

* * *

მელექსენი ზოგ-ზოგნი,
ფქვილში ქატოს ურევენ
და მერე თავს იქებენ...
მათ წიგნებში მოისმის
შეცხადება ტურების,
და შენში კი ბრდღვინავენ
ლომები და ჯიქები.

1979

* * *

მთებო!

ქართულ ღირსებით,
ო, როგორ მებევრებით,
როს სინათლის „კახურით“,
სულ პირთამდე ივსება –
მთვარის საწნახელი და
ვარსკვლავების ქვევრები.

1986

* * *

უამთა გაცისფერებით,
ცისფერ მთებზე აივლის,
მომავალში მოვა ის.
იმ ცისფერი ყვავილით,*
რომ უყვარდა ნოვალისს.

1986

* P.S. „ცისფერი ყვავილი“ – მარადიული ჭეშმარიტების სიმბოლოა.

* * *

სიმინდს ვტეხო და...
მოხუც ყანას,
მოვარე დამზერს მკერდფიქალი.
ქარი ღერებს კვლავ აკივლებს.
ტარო, როგორც ღვეის ქალი,
აელვარებს ოქროს კბილებს.

1982

ბეჭრამბური

აი, ახლაც, ათასეულ
წლის მერე, ვით სიბრძნის წყაროს,
ან ვით ოქროს სასიმინდეს,
მიაშურებ ბეჭრამბურის –
(სად ამურის დევს აგური)
დაზელებს და...
სასანიდებს.

1978

* * *

ედემისკენ მიმავალი
მრევლი აღარ მცირდებოდა,
გზა არ იყო მიკართალი.
შენ, სამოთხეს მპირდებოდი,
ჯოჯოხეთში –
მიკარ თავი.

1991

* * *

ღმერთო!

რაღა უშველის,
ამ ყორნებს და
ამ ყვავებს,
ანდა ამათ ახლობლებს.
შენ კი ხეებს აყვავებ
და ესენი ახმობენ!!!

2005

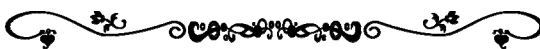
ხმა

„ლაზარე, გამოვედ გარეთ“.

ქრისტე

ხმას ვისმენ შოორეულს,
ცივსა და საზარელს,
რომელიც მაგონებს
ქრისტეს და ღაზარეს.

1991

* * *

საცალფეხო ბილიკებით,
იქ აღიხარ,
ვითა ვაზი,
სად ბიბინებს მზის ყანა.
შენ ბობოქარ,
ღიად ზღვაზე,
ძელმა გადაგიყვანა.

2008

* * *

ქრისტეს ფრხილის მკენეტელებმა,
ადამის ძის რწმენა მოკლეს
და არწივის ფრთებგაშლილი
პოეზია დააობლეს.

შენ კი ღოცვად ღმერთს აღუვლენ –
ახალ-ახალ
საგალობლებს.

2008

* * *

სიყვარულის ჰყვავის ბალი,
ჟრიაშული არის ფერთა,
მაღლა ცაში,
განა დაბლა.

ვარსკვლავების ურიცხვ მრევლთან –
მთვარე უზის –
უფლის ტაბლას.

1998

* * *

გზაზე ძაღლთა ისმის ყეფა,
ქარავანი მაინც მიდის...
და შენ „ფსალმუნთგალობის“ –
უნს ვერავინ გინელებს:
ვერც ბრძენკაცი ბასილ დიდი
და ვერც ნილოს სინელი.

1992

ამონ-რა-ტუნი

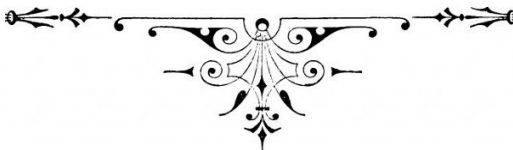
ქვიშასავით ურიცხვი სპით,
ჯერ არა ჩანს მეფე რამზეს,
მაგრამ კოლხნი ფაზისთან –
სანთლით ხელში აზიზად,
ლოცულობენ ამონ¹-რა²-ტუნს³ –
სამ მზეს.

1988

¹ ამონ – დიღის მზე.

² რა – შუადღის მზე.

³ ტუნი – სადამოს მზე.

* * *

ურწმუნოთა ცისქვეშეთში –
ზნე და ფერი იცვალეს,
რადგან ურიცხვ ღამენათევს,
ერთი მზე წვავთ –
ტყუპისცალებს, –
„ფსალმუნებს“ და „იქმენ ნათელს!“

1994

* * *

მთვარე არ კითხულობდა –
ვარსკვლავებით დაწერილ
ღამეს,
 ცის ლურჯ აბრაზე.
და ქარიშხალს უსმენდა –
ზღვის ვეება დარბაზი –
ზვირთთა იარუსებით.

1986

* * *

მას შემდეგ კი რამდენი
ითოვა და იწვიმა...
აი, ახლა ფაზისთან,
მე, გრაალის თასით ვსვამ
და ჯოჯოხეთს ვაგზავნი –
ათასეულ წლის წინათ,
ვინც რომ შუბი აძგერა
ქრისტეს, იმ ბნელ ასისთავს.

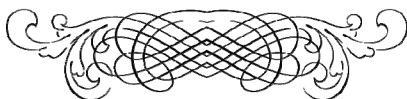
1979

* * *

ღამის მიღმა ცა აჩენდა
მზით დაწინწკლულ
თეთრ სამოსელს.
და მთებს მთვარე ეპყრათ თასად.
შენ კი ზღვაზე,
როგორც მოსემ,
ფეხშიშველმა შესძელ გასვლა.

1970

* * *

არ ჩანს ნაძვი ღიბანის,
მაგრამ აქვე,
მცხეთასთან,
მიწისაკენ იურვის,
კვართის მოსახილველად,
მზე და ცვარი ციური.

1994

* * *

სიშორით და სინათლით
სავსე მთვარე –
თასია,
წვეთიც არ მოაკლდება,
შავ კლდეებს რომ ახალო.
ჩემთვის კი ძვირფასია
ძველი დღეც და
ახალიც.

1990

* * *

არც მზესა და არცა მთვარეს,
აღარ ახსოვთ ამისთანა:
გათენდა და...
არ დაღამდა,
შენი პოეზიის ყანა –
ამწვანდა და
აღაღანდა.

1981

ბ ე თ ლ ე მ თ ა ნ

თოკით ხელში წყვდიადიდან –
წარსულის თვალს ახამხამებს,
მოჩვენება საზარელი.
და ბეთლემთან მთელი ღამე,
ვიღაც უხმობს ნაზარეველს.

1978

თეთრი ბიორბი, თეთრი მთა

ურმის ბორბალზე გაკრულის,
გოდება ძლივს მიაქვთ
ურმებს...

(უძღვებს ციხა და ღმერთითა.)
თეთრი გიორგის სავანეა
თურმე,

ჩე გოლა – თეთრი მთა.

1962

**შთავარო ღამე და შვიდი
პარსკვლავი**

გამთენიისას ვარსკვლავები,
სულთმბრძოლნი,
მაინც დიადები,
თაგებს ერთმანეთს მიადებენ,
და მკვდარ ძმას –
მთვარეს დასტირიან,
ისე, ვით შვიდი და –
ჰიადები*.

1991

* ჰიადები (ბერძ.) – ტიციან ატლანდის ქალიშვილები (ნიმფები).

ოქროს საწმისი და ბრაალი

დაკარგა...

და ეძებს სულის თვალი,

მისთვის არც ზამთარია და

არც ზაფხული.

და თუ იპოვა, ვაი, მისი ბრაალი.

ოქროს საწმისი და

გრაალი,

ვარსკვლავთა ფესვებშია დამარხული.

1993

* * *

ცას სახეზე დააჩნდა

ელვა, როგორც იარა,

და მოუხმო თავის ძმას,

ზევსმა¹ უღიადესმა.

წამს შეირყა სამყარო...

ეს მიწისძვრა კი არა,

გაიზმორა ჰადესმა².

1963

¹ ზევისი (ბერძ) უზენაესი ღვთაება.

² ჰადესი (ბერძ.) მიწისქვეშეთის მბრძანებელი, (ზევის ძმა).

პირვე, მეღვა და ნინო
კაბადოკიელი

წარსულიდან –
 ჩემამდე,
 ჟამი ათასწლეულებს,
ისევ აბამს თოკივით...
მე, ვით რენე შენიე,
 ხოტბას ვასხამ მზითმოსილ,
 სამ კოლხ ასულს მშვენიერს,
კირკესა და მეღვას,
 ნინო კაბადოკიელს.

1976

* * *

სიყვარულის სადღეგრძელო,
არც არასდროს
არ მიმიძმდა,
აიეტის ნაშვიერს და მოღვმას ჯიქის.
და მზეს ვსვამდი გრაალის
ღურჯი ბარძიმიით და
ჭიქით.

1980

* * *

ლეგენდებში დანთებული
შენი ფიქრის ვარსკვლავები,
ძველ კოლხეთის ცას
ნადმავენ.

მზე და მთვარე გაქვს თვალებად,
მით მეუფებ –
დღეს და ღამეს.

1996

* * *

რაც დასტოვე სიჭაბუკე,
თოვლ-ჭყაპში და
ქარ-წვიმაში,
ამის მერე, იმას სტირი:
როგორ წარსდგე ღვთის წინაშე,
ხელმოკლედ და ძღვენით –
მცირით.

2007

ვითარც იოანე დამასკელი

დარდიან გულ-მკერდზე ღამეები
ვარსკვლავებს –
სინათლედ იბნევენ.
და ვით იოანე დამასკელმა,
შენც უფლის ნებით
დაასკენი –
სიელვარე სიბნელის.

1998

* * *

ქაოსიდან ამოფრენილს,
დღესაც უამთა ბრუნვა ებრძვის,
ბრკე მაინც არ ეღება:
ძველ ეგვიპტურ და
ძველ ბერძნულ
და სხვის ინდურ ვედების.

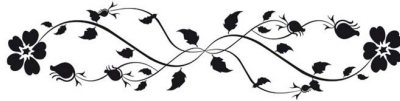
2007

* * *

თუნდ ურწმუნო თომები –
მეხუბონ და
მედაონ,
(ვიცი, სისხლს გამიშრობენ).
მაინც ცვრიან საწმისში
ვჭკერებ მარიამ ღვთისმშობელს.
მეც,
ისე ვით გედეონ.

1973

* * *

ხედავ:

მოდგმა ადამის –

ადის სახრხობელაზე

და თავს ველარ იკავებს.

რა ქნას, რომ არ ყოფნის

მომინება –

იობის.

შენ კიკინი მოგესმის აბრაამის

ციკანის –

ხსნად, კვლავ კაცობრიობის.

1971

ბრაალსა და ოქროს საწმისს

ჟამი არის უხსოვარი,
რაც რომ ლეგენდები აწვიმს,
(შენ კი ცეცხლი მიუკიდე!)
გრაალსა და ოქროს საწმისს,
აფროდიტეს¹,
ვულკანსა² და
იუპიტერს³.

1964

¹ აფროდიტე – ვენუს – სიყვარულის გამძობადი ცეცხლი.

² ვულკანი – მიწიერი ცეცხლი.

³ იუპიტერი – ციური ცეცხლი.

* * *

ცისკრის ნათელი დალიე,
სახლს – საღ კლდეზე აგებდი.
„უუამო უამს“ და
„უამიერს“,
თვალში შესციცინებდი,
ისე,
ვითა რუსთაველი
და ვით არეოპაგელი.

1991

* * *

სიყვარული –
სინათლეა,
ამურობას ნუღარ ჩემობ,
რადგან აღარ გწყალობს ოღო.
გაუფორხილდი ტრფობას,
ჩემო,
როგორც ბაბილონის გოდოლს.

1976

* * *

აღსდექი!..
და ბევრჯერ დაეცი...
მგლის მუხლი რამდენჯერ ინატრე,
გეგონა მაღალ მთებს
დაძრავდი.
მთვარიდან გამოკრთის სინათლე,
სულ ცოტა გზა დარჩა,
ტაძრამდე.

1989

* * *

ზამთრის შიშით ჩამოცვენილ
ხმელ ფოთლებზე
მარჩიელობს,
მუხის ჩრდილქვეშ –
ციგნობს ქარი.
მნათთა ნაწერ ცას კითხულობს
მთვარე,
როგორც მწიგნობარი.

1993

* * *

ლეგენდად და მითად გაშლილ –
კოლხეთის დიდ წარსულიდან,
ისევ ისმის ხმა –
ღურჭულის.

შენ ხარ მგალობელი შაშვი
და გალობ თვალდახუჭული.

1974

* * *

შორ წარსულში აფრებს შლის
სული ღაზურ-მეგრული.

ვიცი,

პონტოს ზღვაშია.

ღვთაებრივი კუნძული,

თანაც „პოლარული მთა“

და თასი იქ მეგუღვის.

1977

* * *

სხვათა უბედურებას –
წყალს და გემოს ატანენ,
ცხოვრების ზღვა კამკამა,
ო, როგორ დაამყაყეს!!!
ღმერთი მაინც განდევნის
დემონებს და სატანებს,
ავსულებს და ბაყბაყებს.

1984

ფასისი

მეორედ მოხვლას გრგვინავდა
ფასისი*,
ახლა დაბერდა და უძლურია.
ცას შვენის ვარსკვლავთა
რიკული.

კოლხეთი –
ადღომის კენჭულია,
წარღვნის დროს გამორიყული.

1978

* ფასისი (ფასიანე) – წელის ღვთაება კოლხურ პანთეონში.

* * *

მე, ერთი ვარ, მაგრამ „ის!“
მასამებს და მათხებს,
მიტომ აღარ ვეშვები
ვარსკვლავებზე ხეტიალს.
ჩემთვის ჯოჯოხეთია, –
მიწიერი სამოთხე.

1971

ხილვა: მარიამ ღვთისმშობელი

აღბათ მარიამია,

მაცხოვარს რომ დასტირის
მწარედ, როგორც ბერდელა:

– ჩემს შვილს შუბი აძგერა
ლონგინუსმა და ახლა,
სისხლი მოჩქევს ფერდიდან.

1988

* * *

ზესკნელიდან თუ ქვესკნელიდან
ქრიან ქარები,
და ბეც თვალებზე სიშორეს და
ნისლს იფარებენ,
რომ არ იხილონ დაკეტილი
ზღვათა კარები.

2005

* * *

ფიქრმიუწვდომელ კოლხეთის წარსულში,

ცა –

თეთრად რომაა მონისლული

და თეთრი ღრუბელი რომ ეხეტება,

ღრუბელი კი არა,

ჩვენი წინაპარი ხეთების –

არის გენიალური

გონის სული.

1989

ხილვა: კიკლოპები

საცრისხელა ცალი თვალი,
აზით შუბლზე,
ვით კოპები
და შიშით მკვდარ მოკვდავებს კი,
უყვავებენ: ნუ ტირითო!
და აგებენ კიკლოპები,
მთვარეზე დიდი ლოდებით –
ტროას,
მიკენს და ტირინოს.

1967

* * *

ცის კუთხეში ღრუბლები,
ვითარცა ბერდედები,
ოქრონარეგ ელვის ძაფს
მთის გორგალზე ართავენ...
დამემ თვალი მიღულა:
ჰპოვე მზეთა სათავე –
უხილავის...
ხილულის.

1972

* * *

მიჰყვიან დღეები –
შენი ფიქრის წეროებს,
ფრენით სხვებს
რომ ამეტებს,
შენი სიტყვის სფეროებს
და ლექსების პლანეტებს.

1998

* * *

შენ,

სიყვარულს უფალს ადრი,

სურნელი რომ ასდის იის.

და „კოლხური ფსალმუნები“ –

ხმაა – ცისქვეშ მდგარი

საყდრის,

გალობაა ეკლესიის.

1994

ასიზელს და აქვინელს

მათ,

ქრისტეს „მე-ს“ - ასტრალურს
ნათელი მოაფინეს.

მიტომ სანთელს

უნთებენ –

ასიზელს და აქვინელს!

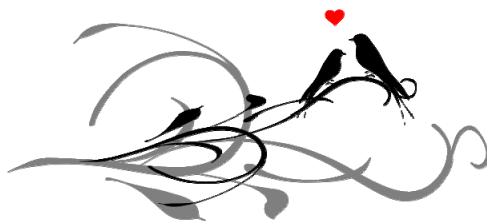
1980

* * *

გიყვარდა ზღვათა ტაშირი
და ქარს არასდროს მონებდი.
არ გიზიდავდა ტაშივით
და აზრს არასდროს კეტავდი
ტერცინითა და
სონეტით.

1986

* * *

რომელიღაც მნათობიდან,
ჩემი კოლხი წინაპრების
შორეული მესმის ხმები...
აღბათ კლდოვან წარსულიდან
ვერ გამოაქვთ –
ფართო მხრები.

1989

* * *

იღვა უამი,

უჟამოთა,

უდარლო და საამური.

შენ კი რწმენა გაგიროზგეს:

აღუვლენდი ცად ფსალმუნებს

ღმერთებსა და

ანგელოზებს.

1973

* * *

წყვიადს ათასწლეულთა –
ელვასავით მიაპობ...
ცად აღავლენ ტროპარებს.
და უფალთან მორკინალ –
დიდ ბიბლიურ იაკობს
კვლავ თვლი ძმად და
მოყვარედ.

1991

ზერანი და ყორანი

ადამის ძის თვალებით –
მუცლის ამომყორავი,
ელის უფლის წყალობას –
ნაშიერი უწმინდურ
„ზერანის და ყორანის“.

1982

* * *

წუთისოვლის სივერაგე –
მკლავზე ტანჯვად
აგიცრია.

პოეზიის უდაბნოში –
შენც, ორმოცი წელიწადი:
იყავ და...
იხეტიალე,
გამოსვლა კი არ გიცდია.

1989

* * *

ღვთის შეწევნით,
ვითა მოსე,
ქრისტეს რწმენის –
გვერგვზე ართავ –
თეთრ ღამეებს –
ლოცვით გულთა.
და გინთია ბნელში სანთლად –
საქმე წმინდა მოციქულთა.

1979

* * *

სულ უმიზეზოდ და სულ
უბრალოდ,
როცა კაენმა მოჰკლა აბელი,
მაშინ ადამის მოღვმას გული
შუაზე გაეპო,
ვით კრეტსაბმელი.

1986

* * *

კოლხური სიდარბაისლით,
უფლის რწმენით და
ამაგით,
ზღვები და მთები დასძარი.
და სიბრძნის ვანი ააგე,
ვით სოლომონის ტაძარი.

1996

მოლოდიზი

არ ჩანს ქრისტე,
არც ბარნაბა,
და არც სავლე,
შავი ჭირი ხალხს მუსრს ავლებს.
სატანჯველი არ იქნა და
არ იღევა:
იუდეას,
სამარიას,
გალილეას.

1975

* * *

სიკედილის და სიცოცხლის –
გესმის აფრის ტკაცუნი,
იღუმალი,
მისნური.
ეშმამ რომ არ გაცთუნოს,
გიოვალოვალებს
მზის სული.

1994

ბეჭედი აღთქმის კითხვისას

ქალისიდან მოსული

ბრუნავს

უამთა მორევი.

რა დღეს, რა ხვალ სიცოცხლის

ნაპირს გადმოლახავს – რა!

შენ თაყვანს სცემ ორივეს

აღთქმას ძველს და

ახალსაც.

1989

* * *

მზეა –

უფლის არგუნი¹

და მთოვარე – ბურჭული²,

შენ ორივე ხელთა გაქვს,

ვით გალობა – ღურჭული.

შენთვის მშობლიურია –

ქვეყნის კუთხე-კუნჭული.

1987

¹ არგუნი (მეგრ.) – ნაჯახი.

² ბურჭული (მეგრ.) – ცული.

* * *

ცა სიშორით მოქსოვილი –
მთვარისა და მზის ბუდეა.
ბეთლემი და სამარია,
ისე, როგორც იუდეა,
ქრისტეს რწმენის სამარეა.

1978

* * *

სიყვარულის ღვინით სავსე –
ვარსკვლავების დგას ჭურები.
და მზაკვართა ზრახვებს
დაფშვნის –
შენი ოქროს საჭურველი
და სიმძიმე შენი ჯავშნის.

1997

* * *

გ-ს

თვალს გაახეღენ ატმის კვირტები,
ვითარცა ხსოვნა მკვდარი
მარტების.

(ვიცი, რომ ზამთრის სუსხი არ
გიყვარს)

და ვდარდობ:

როცა მოგენატრები,
მამადავითზე –
რალა აგიყვანს?

2008

* * *

ჟამთა წყვლიადიდან გითვალთვალებს
მთვარე მიკენის
და მინოსის.

ფიქრი – ბალახია აწვერილი
შენი „ფსალმუნები“ ლორფინოზე –
„ქვის ფიცარზეა“ – დაწერილი.

1986

* * *

ცის სისპეტაკით მოსილნი
დგანან მთებად და
ბორცვებად.
და „ფსალმუნების“ წიგნები,
კვამლში და ნისლში
ლოცვების –
უფლისკენ გზას ძლივს
იგნებენ.

1996

✠

* * *

მიყვარდა და...

მიხდებოდა მასთან დავა,
რადგანაც ის სიყვარულში,
ვითარც იობს ჩუმად მცდიდა

ახლა სხვაა...

მე სიონის მთაზე ვღვაწარ
და გაღობა მესმის ციდან.

1970

* * *

ცას –

მდგარს ვარსკვლავთა თეთრ
ბიწკინტებზე,
კვლავ შურს სიმაღლე მეგრულ
ოდების.

მთვარე მიელტვის დამის ლაფაროს.
და მივიწყებულ წინაპართა
ისმის გოდება, –
თავი „ფსალმუნებს“
სურთ შეაფარონ.

1996

* * *

ფუთიან¹ და რედუტკალესთან² –
ოხვრა და კენესა

რიყის ხმად ეყარა:

სესოსტროს³ ჯარებმა კვლავ შემოუტოეს –
ძველ კოლხეთს – ფუტიერს –
„ღმერთების ქვეყანას“.

1978

¹ ფუთი – ფოთი.

² რედუტკალე – ყულევი.

³ სესოსტროსი – (რამზეს II) ეგვიპტის ფარაონი (ხვ.წ. XIII ს.).

* * *

მნათებს –

უფლის ანგელოზებს,

მშობლიური ცით აამე,

რადგან ყველამ ცა ინდომა.

და მოუხმობ ციდან მამებს!

აფერუმ შენს რაინდობას,

შენს პოეტურ სითამამეს!

2001

* * *

მოაწყდება ფოთს ზვირთები,
როგორც ჯარი პიროსის.
და თეთრ სანაპიროზე –
გემებით და ბარჯებით,
ერთი ტალღა შაჰივით,
ქაფის ჩაღმით ამოვა
და ფეხმორთხმით დაჯდება.

1964

500 პოეტი

მელექსენი ბოლო დროს,
პოეზიის ველ-მინდვრებს,
მშიერ კალიებივით –
უზო-უკვლოდ მოედვნენ...
შენ კი აგებ ლექსების
ციხეებს და ქალაქებს,
ქუჩებსა და გამზირებს,
სკვერებსა და მოედნებს.

2005

* * *

განძი დაკარგე და ეძებ,
შესციცინებ შენ ცას –
მდიდრულს.
და კითხულობ მის სამყოფელს –
ფიქრმიუწვდენ ღამის ფსკერზე
ვარსკვლავებით ამოტვიფრულს.

1979

კალანდა – 1999

სიცოცხლით და სიყვარულით –
კერიებმა რომ იბოლონ,
იმ ძველი წლის,
ახლის შეცვლით.

აჰა, თეთრი ჩიჩილაკი –
სიუხვის და მზის სიმბოლო –
ღომის მარცვლები და კვერცი.

1999

* * *

სიყვარულით მოხილი,
ღამეს თეთრად უთევდა
მას,
ვინც ყოფნა ითავა.
და ის სანთელს უნთებდა –
მიწის არა,
ცის თავადს.

1980

* * *

მთვარის სარკეში იხედებოდა,
როს არსთგამრიგემ თიხა აზილა,
მერე ჩაგბერა სული,
ვით პოეტს.

შენ სხივს გამოჰყევ ფარნავაზივით
და... კოლხეთს განბი
უთვლელი ჰპოვე.

1983

60

ვით ლეკებმა ნაბადი,
 წლებმა ვედარ გაგთელეს
 და სამოციც გავიდა.

უსამანო ნათელი,
 ადარ გტოვებს წამითაც.

2002

* * *

ჰელიოსის რაშების როცა ატყდა
ჭიხვინი,
და როდესაც მნათებმა –
ცხვირი წყვილადს მოხოცეს.
მაშინ აღმოსაველეთის
ცას შეასკდა –
„მზის ჰიმნი“ –
პროკლე დიადოხოსის.

2004

* * *

ვარსკვლავებში გადამალულ –
ნათლით სავსე თასს
მისტირი,
აი, მიტომ ასპიტივით –
შური ჩუმად ასისინდა:
მათ გაიგეს, რომ სიყვარულს
სვამ,
იმ წმინდა სასმისიდან.

1983

* * *

წარსულის გზებით მცხეთასთან,
როცა გორაკზე ავივლი,
გაკრთება სერაფიტით –
სურნელი რაღაც ყვავილის
და მას გაჰყვება ხმა სტვირის,
სალამურის და
ავილის.

1981

* * *

გაძლი ცის მერიდიანებს
და განსხეული იგავთან.
„კოლხურ ფსალმუნებს“
განედად,
მიეც სულისთქმა გრიგალთა
და ღელვა ოკეანეთა.

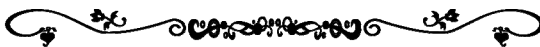
1997

* * *

იდგა უამი საკვირველი,
წყალი უკან არ იხევდა,
არსად ხე სხივთ მისაკმელი.
ადამის ძემ სულ პირველად,
გამოაღო მზის სარკმელი
და კოლხეთში ჩაიხვდა.

1974

* * *

შენშია ორივე –
ღვთიურიც,
კაცურიც,
და გრანელივით გსურს მესამე!!!
მიტომ ხარ მოძმეთაგან
ჯვარცმული –
ქრისტესავით.

2001

* * *

ავსულებთან მორკინალს,
თავის ანგელოზებით –
ხედავ ცაში მიქაელს.
მათ ვეება ცის ქვაბი
უცებ დააპირქვავეს:
გადმოყარეს მიწაზე
საესავი ავსულთა –
ცად ვერ იჭაჭანებენ –
უფლის ნება ასრულდა.

1991

* * *

მარადისი საცხოვრისი,
 მიატოვე მაღალ ცათა,
 და მიწაზე მოხვეულ როცა,
არსთგამრიგემ დაგლოცა და
 სიყვარულის –
 ნიჭი მოგცა.

1994

* * *

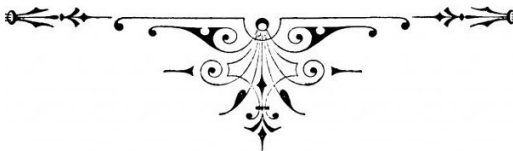
ფაზისის პირ,
ბველ კოლხეთში,
ქრისტესავით ღვთისნაშობი,
ღმერთს ტყუილად ეაჯები,
რადგან ლოცვის ხმას ახშობენ
ავსულები და
ქაჯები.

1991

* * *

ღვთაებრივი ნაპერწკალი –
ჩამოგვარი სიმს ფარულად
და უფალმაც მისმინა:
ჩემი დიდი სიყვარულით,
კვლავ ივსება –
მზის პინა.

* * *

ღღე არ დადგა განკითხვის!
აღარ არის საშველი...
საით არ გაიხედუ:
ყველგან ხედავ გველეშაპს,
ასპიტსა და
იქედნეს.

1971

* * *

სიევარულის საღ კლდეზე,
რადგან ჯაჭვით დაები,
სულს მიწაზე ვედარ დატევ
და შენც ისე, როგორც დანტე,
ცაშიც ეზიარები –
ზე – სიევარულს –
ღვთაებრივს.

1981

* * *

აქ მიმოყრილ თვალ-მარგალიტს,
საუნჯეს და
მზის თავთავებს,
მზე თესდა და მზე მკიდა.
რწმენის თასი გვითვალთვალებს –
სვეტიცხოვლის ფსრესკიდან.

1981

* * *

მიწიერი ცოდვების –
მეცხრე ცამდე ამტანი –
უამურმა დღეებმა,
მაინც ვერ დაგიმონეს –
პოეზიის სატანა,
ასპიტი და დემონი.

1981

* * *

რომ ნადირთა ბუნავში –
მოსვლა დაგვაგვიანდა,
მიტომ დაგდეგს წუხილი.
თუმც აოტებ ნიადაგ –
მხეცს ხილულს და
უხილავს.

1977

* * *

გულში ჩუმად რომ გწყევლიან,
შურიანი მავანები,
გწამს, ფარულად დალოცავენ –
შენს წიგნებში დავანებულ
იგავენს და
გამოცანებს.

1974

* * *

არსაიდან არ მოსული,
სანამ დიდი არყოფნის ხის
ძირში მარცვალივით დამფლავს,
მანამდე ჩრდილს დაგუკოცნი
კალთის,
მოსუც მამა-მამფალს.

1966

* * *

ელვაა –
 შურისძიება,
 და ბნელის დასასრულია,
 წყვდიადი მით ემონება.
მზე და მთვარე
 და მთიები –
 ზესთა უქრობი სულია,
 ცაა –
 სამყაროს გონება.

1970

* * *

წველია დიდან მოსულმა,
რომ მოგაპყროს
მზემ ყური,
ჟამს ცის ათავთავების.
ღამით მთვარეს შეეყურებ,
ვითარცა სულს ღვთაებრივს.

1976

* * *

მაკრისის და მაკრალის,
უფრო სწორად მეგრულის,
ჩემს კოლხეთს –
მოსავს მნათი.

ჩემთვის ამირანტის მთა,
სად ბარძიმი მეგულების,
მთა გახლავთ –
მონსალვატის.

1978

* * *

სიმაართლე და სინათლე,
ვით სიცოცხლის ნადავლი,
თან წაიდეს არყოფნის
ქარებმა და წვიმებმა.
მაგრამ მაინც მოველით –
მთვარის აელვარებას
და მზის ამობრწყინებას.

1989

ღისტოძი

I

სხივოსანი პოეტი
და ლექსი უცაბედი,
ერთმანეთთან ისეა,
ვითარცა კვეს-აბედი.

II

მოდის ღამის წყვლიადით –
სიტყვები სასურველი,
ახლავს ცის სიღიადგ,
დაჰკრავს მიწის სურნელი.

1980

* * *

ხედავ?

ჟამი ბებერი,
ჯერ ვერაფერს გიბედავს,
რადგან თვალში გიბრწყინავს –
სასრულიც და საწყისიც,
იაკობის „კიბე“ და
გედეონის „საწმისი“.

1968

* * *

მთვარის სამოსახლოდან
და ეზოდან მთიების –
გესმის ხმა საღამურის,
ცას ძილი რომ მოპარა.
შენც ცეცხლის გწვავს აღმური,
ვით მითრას და კოპალას.

1979

სამება

სანთლები სინათლეს ღოცულობენ,
მთიებად ბრწყინავს წამები,
ვითარცა მოკვდავთა ოცნება.

ჩუმი და მეთა ეს თევა.

ციდან ჩამოფრენილო სამებაუ:

წმინდაო ნინო,

თამარ და ქეთევან!

1981

მთანი მაღალნი

ფეხზე დგანან და მაღლა მზირაღნი,
ასწლეულებმაც ვეღარ დაღალეს,
ათასწლეულებს ვიცით გაძლებენ.
და ქართველის ცის ქვეშ ლოცვად მდგარი
„მთანი მაღალნი“,
მთები კი არა,
გვწამს გრაალის
არის ტაძრები.

1987

* * *

ჩემო, „სახე, უსახო“,
მსურს, რომ გადავარჩინო,
შენდე,
ნულარ დაეჭვდი.
წიგნს მოგართმევ საჩინოს,
„შეიდი ბეჭდით დაბეჭდილს“.

1989

სარჩევი

წინასიტყვაობის მაგიერ.....5
კავკასიონი25
ცა ქართული.....26
კოლხი ორფეოსივით27
*** (მიმწუხრისას ზღვისკარად)28
გრაალის მცველი რაინდები.....29
*** (წარსულიდან რომ მოისწრაფვის).....30
*** (მწუხრიდან)31
*** (სიბრძნის ხისგან ნათალმა).....32
*** (ბიბლიიდან მოსული).....33
*** (ცა გამოფენს მიმწუხრისას).....34
*** (უჭკნობი და ლამაზი).....35
*** (ჰა, ჩემი კოლხეთი)36
*** (ძველი მენავე და მეზადური).....37
*** (სისხლის მსმელი და სატიალე).....38
*** (მტკვარს და თბილისს წყვდიადი).....39
*** (კოლხურ და ბერძნულ მითებში).....40
*** (ველარ ეტევა)41
გრაალის მოღანდება ციხე გოჯთან.....42
*** (ნათელი რომ შეაშინოს).....43
*** (აღბათ შენ ხარ პირველი).....44

*** (დღიდან ქრისტეს ჯვარზე გაკერის).....	45
*** (შენი ხმაა ქუხილში და...).....	46
*** (სულ ბაღღებმა რომ იციან).....	47
*** (უხილავი საუნჯე).....	48
*** (სიბრძნის გზა კი ერთია).....	49
*** (ცას ცრემლიანი თვალებით).....	50
*** (დღისით მზით, ღამით მთვარით).....	51
*** (ევაცა და ადამიც).....	52
*** (ციდან ჩამოსულები).....	53
*** (ჩუმად).....	54
შიში.....	55
*** (ქრისტეს „მე“ და სხეული).....	56
*** (როს უფაღმა ყოფნის ველზე).....	57
*** (შოროს უამთა ქვესკნელში).....	58
მზის თასი.....	59
*** (წარსულიდან რომ ცივი ხმა მოისმის).....	60
*** (სიბრძნის ციდან მონაბერი).....	61
*** (იმედის სხივს რომ მიჰყვები).....	62
*** (მწვერვალები).....	63
*** (შენი სული ნიავმა).....	64
*** (რომ გრგვინავენ ჩემი ზღვები).....	65

ქალდე.....	66
*** (იცი).....	67
*** (სმენას).....	68
*** (სიცოცხლის ხე).....	69
*** (თენდება).....	70
*** (ვითარცა მზე აღმოსავლის).....	71
*** (ელვა).....	72
*** (ციდან ანგელოზები).....	73
*** (სადღაც უამი ირხევა).....	74
*** (მათი სიტყვა საუფლო).....	75
*** (სიხუმეში მესმა ელვა).....	76
*** (მხოლოდ იმ ერთმა იცის უფალმა).....	77
*** (დღე-ნიადაგ მლოცველი).....	78
*** (მთვარე უნდა გწყუროდეთ).....	79
*** (სანამ არყოფნის ღამით დახურულ).....	80
*** (მიმწუხრიდან – დიღამდე).....	81
ჰომეროსს და ჰელიოსს.....	82
*** (უფლის ანგელოზები).....	83
*** (სხვაგან არა).....	84
*** (სამი ათასწლეულის იქით).....	85
*** (ჩემთვისაც სულ ერთია).....	86
*** (ნუღარ მიბაძავთ პილატეს).....	87
ია.....	88

ისევ ქალდე.....	89
რწმენა.....	90
*** (როცა რემი რომულმა).....	91
მანგლისში.....	92
იავ ქალდი და ბაბუცია.....	93
*** (ვით ადრე, დრო ისევ ისეა).....	94
*** (მეცხრე ციდან ჩამოსულმა).....	95
*** (ხუთი ათასწლეული მიინავლა).....	96
კოლხეთი – ცივილიზაციის კარიბჭე.....	97
ვირა კონა.....	98
*** (წელი არის ოცდაათი).....	99
არჯევან.....	100
*** (ბედისწერამ უფლის ეტლი).....	101
ევროპე.....	102
*** (ბევრმა ათასწლეულმა).....	103
*** (ანგელოზთა ქურქებიანთ).....	104
*** (მინდა რომ აღმოვაჩინო).....	105
„მარადიული ურია“.....	106
*** (აქვე ახლოს).....	107
*** (სიყვარულით გადახურულ).....	108
*** (მადლის ტახტზე დაბრძანებულს).....	109
*** („მზიანი ღამის“ ცისქვეშეთში).....	110
*** (ჯერ კი როდის...).....	111

*** (ღამეებიდან და წარსულიდან).....	112
*** (სამყარო რომ შეარყიო).....	113
*** (მოგწყინდა ყოფნა დედამიწაზე).....	114
*** (შოორ წარსულის ნისლში რომ ჩანს).....	115
გამოცხადება.....	116
*** (ეს ქათქათა ღრუბლები).....	117
მოვა დიდება.....	118
ჩე გოლა.....	119
ლევან II დადიანი.....	120
ისევ კოლხეთის მისტერია.....	121
*** (იქ დავიდებ საცხოვრისს).....	122
*** (წარსულ ჟამთა მზის სარკეში).....	123
არყოფნის გოხდება მოცდა.....	124
*** (იდუმალებით სავეს ვგვიპტე).....	125
სამება.....	126
*** (სხვაა იგი ნათელი).....	127
*** (ვერაგია და ცბიერი).....	128
*** (რას იქმ...).....	129
*** (შოორ წარსულის ნისლში...).....	130
გამოცხადება.....	131
*** (ეს ქათქათა ღრუბლები).....	132
მოვა დიდება.....	133

ჩე გოლა.....	134
***('შორ...)	135
***('მელექსენი ზოგ-ზოგნი)	136
***('მთებო)	137
***('უამთა გაცისფერებით)	138
***('სიმინდს ვტეხთ და...)	139
ბეჰრამგური.....	140
***('ედემისკენ მიმავალი)	141
***('ღმერთო)	142
ხმა	143
***('საცალფეხო ბილიკებით)	144
***('ქრისტეს ფრჩხილის მკენეტელებმა)	145
***('სიყვარულის ყვავის ბაღი)	146
გზაზე ძაღლთა ისმის ყეფა	147
ამონ-რა-ტუნი.....	148
***('ურწმუნოთა ცისქვეშეთში)	149
***('მთვარე არ კითხულობდა)	150
***('მას შემდეგ კი რამდენი)	151
***('ღამის მიღმა ცა აჩენდა)	152
***('არ ჩანს ნაძვი ლიბანის)	153
***('სიშორით და სინათლით)	154
***('არც მზესა და არცა მთვარეს)	155
ბეთლემთან	156

თეთრი გიორგი, თეთრი მთა	157
უმთვარო ღამე და შვიდი ვარსკვლავი ...	158
ოქროს საწმისი და გრაალი	159
*** (ცას სახეზე დააჩნდა)	160
კირკე, მედეა და ნინო კაბადოკიელი	161
*** (სიყვარულის სადღეგრძელო)	162
*** (ლეგენდებში დანთებული)	163
*** (რაც დასტოვე სიჭაბუკე)	164
ვითარც იოანე დამასკელი	165
*** (ქაოსიდან ამოფრენილს)	166
*** (თუნდ ურწმუნო თომები)	167
*** (ხედავ...)	168
გრაალსა და ოქროს საწმისს	169
*** (ცისკრის ნათელი დაღიე)	170
*** (სიყვარული)	171
*** (აღსდექი!)	172
*** (ზამთრის შიშით ჩამოცვენილ)	173
*** (ლეგენდად და მითად გაშლილ)	174
*** (შოღორ წარსულში აფრებს შლის)	175
*** (სხვათა უბედურებას)	176
ფასისი	177
„მე, ერთი ვარ, მაგრამ „ის“	178
ხილვა: მარიამ ღვთისმშობელი	179

*** (ზესკნელიდან თუ ქვესკნელიდან).....	180
*** (ფიქრში უწვდომელ კოლხეთის წარსულში).....	181
ხილვა: კიკლოპები.....	182
*** (ცის კუთხეში ღრუბლები).....	183
*** (მიჰყვავიან დღეები).....	184
*** (შენ).....	185
ასიზელს და აქვინელს.....	186
*** (გიყვარდა ზღვათა ტაშირი).....	187
*** (რომელიღაც მნათობიდან).....	188
*** (იდგა უამი).....	189
*** (წყვდიადს ათასწლეულთა).....	190
ზერანი და ყორანი.....	191
*** (წუთისოფლის სივერაგე).....	192
ღვთის შეწვენით).....	193
*** (სულ უმიზნოდ და სულ).....	194
*** (კოლხური სიდარბაისლით).....	195
მოლოდინი.....	196
*** (სიკვდილის და სიცოცხლის).....	197
ძველი აღთქმის კითხვისას.....	198
*** (მზეა).....	199
*** (ცა სიშორით მოქსოვილი).....	200
*** (სიყვარულის ღვინით სავსე).....	201

*** (თვალს გაახელენ ატმის კვირტები) ..202	
*** (უამთა წყვდიადიდან გითვალთვალეbs)	203
*** (ცის სისპეტაკით მოსილნი)	204
*** (მიყვარდა და...)	205
*** (ცას)	206
*** (ფუთთან, რედუტკალესთან)	207
*** (მნათებს – უფლის ანგელოზებს)	208
*** (მოაწყდება ფოთს ზვირთები)	209
500 პოეტი	210
*** (განძი დაკარგე და ექებ)	211
კალანდა-1999	212
*** (სიყვარულით მოსილი)	213
*** (მთვარის სარკეში იხედებოდა)	214
60	215
*** (ჰელიოსის რაშების...)	216
*** (ვარსკვლავებში გადამალულ)	217
*** (წარსულის გზებით მცხეთასთან)	218
*** (გაცდი ცის მერიდიანებს)	219
*** (იდგა უამი საკვირველი)	220
*** (შენშია ორივე)	221
*** (ავსულებთან მორკინალს)	222
*** (მარადისი საცხოვრისი)	223

*** (ფაზისის პირ).....	224
*** (ღვთაებრივი ნაპერწკალი).....	225
*** (ღღე არ დადგა განკითხვის).....	226
*** (სიყვარულის საღ კლდეზე).....	227
*** (აქ მიმოყრილ თვალ-მარგალიტს).....	228
*** (წყვლიადიდან მომავალი).....	229
*** (მიწიერი ცოდვების).....	230
*** (რომ ნადირთა ბუნაგში).....	231
*** (გულში ჩუმად რომ გწყევლიან).....	232
ცეცხლი.....	233
*** (არსაიდან არ მოსული).....	234
*** (ელვაა).....	235
*** (წყვლიადიდან მოსულმა).....	236
*** (მაკრისის და მაკრალის).....	237
*** (სიმართლე და სინათლე).....	238
დისტიქი.....	239
*** (ხედავ?).....	240
*** (მთვარის სამოსახლოდან).....	241
სამეზა.....	242
მთანი მაღალი.....	243
*** (ჩემო, „სახე, უსახო“).....	244

2020.08.01

"საერთაშორისო მკვლევარების" 100-დღეობის
პროგრამის, საქართველოს მეცნიერების, განვითარების
და ინოვაციების სამსახურის, საქართველოს მეცნიერების
და ინოვაციების სამსახურის და მკვლევარების
საერთაშორისო კავშირების განყოფილების
შეხვედრის, 3-6 მარტი 2020 წლის
დღეების თარიღებით, 2020 წლის სექტემბერში
საერთაშორისო კავშირების განყოფილების
და მკვლევარების სამსახურის 100-დღეობის
პროგრამის დასრულების დასახებთან
დაკავშირებით.

საერთაშორისო მკვლევარების
2020.08.01

ვაჟა ეგრისელი

კოლხური ფსალმუნები

100 ტომად
ტომი 30

VAZHA EGRISELI
“KOLKHURI PHSALMUNEBI”
ONE HUNDRED VOLUME
VOLUM 30

გამომცემლობის

რედაქტორი

– ნანა სხირთლაძე

მხატვარი

– სპარტაკ ცინცაძე

მხატვრული რედაქტორი

– ირაკლი უშვერიძე

ტექნიკური რედაქტორი

– ნანა ღუმბაძე

კორექტორი

– ნანა ყალიჩაშვილი

კომპიუტერული

უზრუნველყოფა

– ნანა და დათო ყანდაშვილები

გამომცემელი – ზურაბ დოღბაძე

ფასი 20 ლარი

თბილისი
2020

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0186, ა. ჯორჯიძის ქუჩის №4. ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@gmail.com; gamomcemlobauniversal@gmail.com